

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΑΙΣ ΤΟΥ

ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΔΕΙΨΙΑΙ

ΑΡΙΘΜ. 3.
Τόμος Α΄.

Συνδρομή, αρχομένη από 1. Γενουαρίου εκάστου Έτους, έτησίá μόνον και προκληρωσίαι:
Πενταχού φέρεχ. χρ. 20 ή μάχ. 16.

ΕΤΟΣ Α΄.
τῆ 1/13. Φεβρουαρίου 1885.

ΕΔΜΟΝΔΟΣ ΑΒΟΥ.

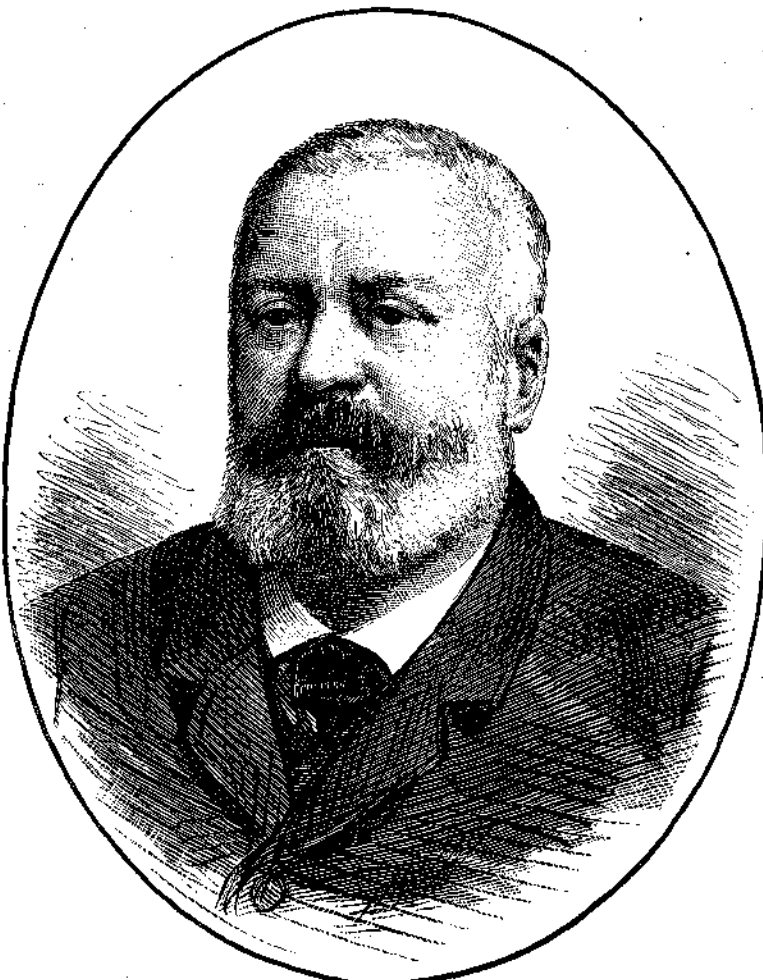
Ὁ οὐχί φιλέλληνα, οὐχί ὅμως καὶ μισέλληνα δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν τὸν συγγραφέα τῆς „Συγχρόνου Ἑλλάδος“ καὶ τοῦ „Βασιλέως τῶν ὀρέων“ ἀνευ παραλόγου ἐνθουσιασμοῦ, μὴ κολακεύον τὰ πάθη ἡμῶν δὲν μᾶς ἠγάπα ἔλαττον, ὡς ὁ γηραιὸς φιλέλληνα Γιραρδῖνος ἔλεγεν· τὰ ἔργα τοῦ νεαροῦ τότε συγγραφέως ἐξ ἀπογοητεύσεως μᾶλλον ἢ ἐξ ἀντιπαθείας καὶ μίσους ἐνεπνέοντο, ὅσον δὲ βαθεῶς καὶ ἀνὺπάρχη παρ' ἡμῖν ἐρριζωμένη ἡ δικαία μέχρι τινὸς κατὰ τοῦ ἀνδρὸς προκατάληψις, ἐθνικῆτις γενναιοφροσύνη ἐπιβάλλει τοῖς παρ' αὐτοῦ χλευασθεῖσι ἐπισεικαστέραν τινὰ κρίσιν περὶ τῶν ἀληθινῶν διαθέσεων τοῦ ἀποθανόντος.

Ἡ δαπάναις τῆς ἐλληνικῆς φιλοτιμίας ἐκδοθεῖσα „Συγχρόνου Ἑλλάδος“, ἀνεδειξε τὸν Ἄβου τάχιστα συγγραφέα πρώτης τάξεως· τὸ σαφὲς καὶ εὐστροφον αὐτοῦ λεκτικόν, τὸ διηγηματικὸν καὶ πρὸς τὸ ἀνέκδοτον ῥέπον ὕφος, ἡ λεπτή καὶ χαρίεσσα εἰρωνεία εἶνε

ΚΛΕΙΩ. ΤΟΜΟΣ Α΄.

τελειότατα τῶν ἔργων τοῦ προσόντα καὶ ἐλέγγουσιν εὐφραδῆ τὰ πλεῖστα, εἶνε χαρακτηριστικὰ τῆς ὀλίγης ἀνεκιδέν πρὸς τοὺς Γερμανοὺς συμπαθείας τοῦ, ἐνῶ οἱ ἔπαινοι τοῦ ἐμφύτου πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἔρωτος ἡμῶν εἶνε εἰλικρινεῖς ὁμολογίαι ἀνεγνωρισμένων ἀρετῶν, ἀς αἱ ἀκαίροι ὑπερβολαὶ ἀμαυροῦσιν.

Ὅτε, ἐπανελθὼν ἐξ Ἀθηνῶν, ἔδωκε τὸ σύγγραμμα τοῦτο τῷ γνωστῷ ἐκδότη Hachette, ἀνήσυχος καὶ ἀσυνήθως σκυθρωπὸς ἀνέμενε τὴν ἐκβασιν τῆς ἐκδοτικῆς ἀποφάνσεως, βέβαιος δὲ περὶ τῆς ἐσχάτης ἀποτυχίας καὶ ἀπεγνωσμένος προσῆλθεν εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ ἐκδότη ἐσπευσμένην· καὶ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν τοῦ ἤκουσε προτάσεις περὶ πληρωμῆς ἴσης πρὸς τὴν παρεχομένην τότε εἰς προνομιούχους τινὰς φιλολογικοὺς σκηπτούχους. Τοῦ ἔργου ἐκείνου προηγῆθη μελέτη ἀρχαιολογικῆ περὶ τῆς „Νήσου Αἰγίνης“, συμφώνως

Ἐγεν. τῆ 14. Φεβρ. 1828, † 17. Ἰαν. 1885.

πρός τὸν προορισμὸν τῆς εἰς Ἀθήνας ἀποστολῆς τοῦ συγγραφέως, ἐπιτυχόντος εἰς διαγωνισμὸν φιλολογικόν. Μυθιστορικόν τι δοκίμιον, *Tolla* ἐπιγραφόμενον καὶ ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει τῶν δύο Κόσμων βραδύτερον δημοσιευθὲν ὑπελείφθη πολὺ τοῦ πρώτου φιλολογικοῦ θριάμβου, πρὸς διακρίσιν τοῦ ὁποῦ οὗ φιλόδοξος καὶ πρὸ πάντων φιλοτάραχος Ἄβου δὲν ἐβράδυνε νὰ κατέλθῃ καὶ εἰς δραματικούς ἀγῶνας, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἢ ἐκ τοῦ θεάτρου ἐλπίζομένη φήμη ταχύπερος καὶ θορυβωδέστερα φαίνεται. Οἰκτρά ὅμως ἀποτυχία ἠνάγκασε τὸν ἀτυχῆ δραματουργὸν νὰ περισυλλέξῃ βραδύτερον τὰ θρόμβια τῶν δαφνῶν του καὶ ὑπὸ τὴν ἐμφαντικὴν τοῦ πράγματος ἐπιγραφὴν „*Theatre impossible*“ ὡς συλλογὴν τερπνῶν ἀναγνωσμάτων νὰ δημοσιεύσῃ.

Διέπρεψεν ὅμως ὁ Ἄβου ἀπαρμιλλῶς ὡς τεχνοκρίτης. Ἐξόχως καλλιεργηθὲν φιλότεχνον αἰσθημα ἐν τῇ σοβαρᾷ μελέτῃ τῶν ἑλληνικῶν θησαυρῶν, πολλαχῶς μορφωθείσα ἐμπειρία καὶ εὐστοχος κριτικὴ δεινότης διαλάμπουσιν ἐν τῇ σειρᾷ τῶν καλλογικῶν ἐπικρίσεων του, δημοσιουμένων ἐναυσίως ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἐκδόσεως καλλιτεχνημάτων νέων. Ἐκ τῶν ἄλλων παραλλήλων πρὸς τοὺς τελευταίους τούτους θριάμβους δημοσιεύσεων ἀξιοτέρα μνεῖας εἶνε ἡ *Ἀλασκία*, ἐν ἣ οἱ δορυκτῆρες Γερμανοὶ ἀνεκάλυψαν ὑβριστικούς τινας κατὰ τοῦ Αὐτοκράτορος ὑπαινιγμούς καὶ προέπεμφαν τὸν ἐν τῇ πατρίδι του Λωρραίνῃ διαμένοντα συγγραφέα δι' ἀστυνομικῆς συνοδείας μέχρι τῶν νωπῶν ἔτι τότε τῆς πατρίδος του ὄρων, ἀνθ' ὧν ἐδικαιούμενοι τὸν ὑβριστὴν τοῦ Βασιλέως τῶν Βουρβῶν, σκληροῦ κατηγορητηρίου τῆς ἀμαζούσης τότε παρ' ἡμῖν ληστείας.

Οὐχὶ ἀκλονίστων πολιτικῶν ἀρχῶν ἀπεδείχθη ὁ πρῶν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ προεκκολλημένος, φανατικὸς δὲ μέχρι θανάτου κατόπι τοῦ δικτάτορος ὑπέραχος, καίπερ παντοῦ τρόπως εὐεργετηθεὶς καὶ πλείστας ἀτομικὰς ὑποχρεώσεις ἔχων πρὸς τὴν καταρρέουσαν ἀρχήν. Ἄλλ' ἀπολις αἴφνης αὐτὸς καὶ εἰς ξένους παραδεδομένος δὲν εἶχεν ἄλλως νὰ διαμαρτυρηθῇ κατὰ τῆς προσαρτήσεως, εἰμὴ συντασσόμενος τῷ στρατιᾷ ἐπὶ στρατιᾷ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐξαποστέλλοντι δαμονίῳ Γαμβέττα. Δημοσιογράφος ἀπὸ τοῦ 1870, ὅτε καὶ παρηκολούθησε τὸν Μακ-Μαὼν ὡς ἀνταποκριτὴς τῆς *Soir*, ἴδρυσεν τὸν *Δέκατον ἑνατον αἰῶνα*, πιστὸν τῶν γαμβετιστῶν ἐντολοδόχον ἀπὸ τοῦ 1872 μέχρι τῶν τελευταίων τούτων ἐτῶν, καθ' ἃ ἀλλεπαλλήλους ἐδοκίμασε πικρίας ὁ ἀτυχῆς διευθυντῆς, ἀντικαλαίαν πρὸς τὰς παρεξήσεις χρονίας νόσου καὶ χρονιωτέρας ἀπαρσεκίας τῶν παντοδυνάμων τοῦ φύλλου μετόχων, ἀπειλούντων αὐτῷ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς διευθύνσεως ἀντὶ τῶν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον Φερρῦ συγχρόνων συμπαθειῶν των. Ὁμόφρονος τοῦ ὁμοφρονούντος αὐτοῖς τύπου καταφορά καὶ εὐεξήγητος τῶν καιροφυλακούντων μοναρχικῶν κατακραυγῆ δὲν ἴσχυσαν νὰ καταβάλλωσι τὸν ἄλλως κατάκοιτον Ἄβου, πάσῃ δυνάμει διαμαρτυρούμενον κατὰ τῶν ἀδικῶν ἐπιτιμήσεων καὶ τῶν ἐπιβουλῶν τῆς ἀτομικῆς ἀνεξαρτησίας του, κεραυνούς δὲ πατριωτικῶν διδαγμάτων ἐκσφενδονίζοντα κατὰ τῶν αὐτοσχεδίων κληρονόμων τοῦ καθεστῶτος.

Καὶ ταῦτα πάσχων ἀνεμένετο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, ἐν ἣ εἶχε διαδεχθῆ τὸν Ἰούλιον Σανδώ, ὅπως ἀπαγγεῖλῃ τὸ ἐγκώμιον ἐκείνου καὶ παρακαθήσῃ τοῖς Ἀθανάτοις. Ἄλλ' αὐτὸς τὸν θάνατον ὡς ἀσφαλτεστέρην ἀπὸ τῆς ἐπιγείου ἀθανασίας διέξοδον θεωρήσας κατήλθεν εἰς τὸν τάφον τιμηθεὶς διὰ λαμπροῦ ἐπικηδείου τοῦ φιλοσόφου Καρό, ἐντεταλμένου ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ὡς ὁμότιμον αὐτῆς μέλος νὰ προέμψῃ τὸν Ἄβου.

Ἡλικίας πενήντονα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν καὶ περιουσίας δεκαπλασίον μισθῶν φράγκων κάτοχος, ἐτελεύτησεν ὁ Ἄβου μέσῃ πολυμελοῦς οικογενείας ἐξαγισθεὶς ἀπὸ τῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος παραπτωμάτων του διὰ φιλικωτάτης ὑπερ τῶν ἑθνικῶν ἔμῶν συμπεριόντων συνηγορίας κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα δέκα ἔτη.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΕΛΛΗΝ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος δὲν ἀποκαλύπτεται ἐν τῇ φορᾷ τῶν αἰῶνων ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἐκάστοτε τύπον, ὑπὸ τὰ αὐτὰ ἰδεώδη, τὴν αὐτὴν ἐκδηλοῦσα ἐργασίαν, ἀνευ μεταβολῆς τινος καὶ μεταμορφώσεως. Τούναντιον, ἐκάστη ἱστορικὴ περίοδος φέρει ἴδιον τύπον, ἐκπροσωπεῖ ἴδιαν, ἀντιθέτως πολλαχῶς τῇ προηγηθείσῃ, τάσεις, ἐν δὲ τῇ διηγετικῇ ταύτῃ συγκροσεὶ τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος, δημιουργεῖται τελειότερα καὶ πληρεστερα ἢ ἐπερχομένη ἱστορικὴ περίοδος, νέα ἐκάστοτε σύνθεσις καὶ δημιουργία, σχηματιζομένη ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ παρελθόντος. Ἄνευ τῆς εἰκόνας ταύτης, καταστρεπτικῆς τὸ μὲν, δημιουργικῆς ἐξ ἑτέρου, ἡ ἱστορία θὰ ἦτο μονότονος ἀναπαράστασις τοῦ αὐτοῦ βίου, τῶν αὐτῶν ἀρχῶν, ἐστερημένη μὲν οἰουδῆποτε δραματικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν θὰ διετελεῖ στάσιμος, πιστὴ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἀντιγραφὴ τοῦ νωθροῦ βίου τοῦ φυτικοῦ βασιλείου. Ὑπὸ τὴν ἀποστολὴν ταύτην παρέστη ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἀγωνιζόμενος, μεταβάλλων, μεταμορφούμενος, μηδέποτε ἀρεσκόμενος ἐν τῷ παρόντι, ἐν δὲ τῇ δημιουργικῇ ροπῇ τῆς ἐργασίας του προσπαθῶν νὰ καταστρέψῃ τὸ ἔργον τῆς ὑστερίας, ἐν συνειδήσει ἢ ἀσυνειδήτως. Οὕτω προβαίνει ἐξελισσομένη ἡ ἀνθρωπότης, ἢ δὲ ἐργασία αὐτῆς αὐτῇ, διακόπτοισα ἐκάστοτε τὴν συνέχειαν τοῦ παρόντος, ἐξαλείφουσα τὴν εἰκόνα τοῦ παρελθόντος ἀπὸ τοῦ βιβλίου τοῦ βίου, ἐκάστοτε ὑποτυποῖ νέον ἱστορικὸν τύπον καὶ νέαν κοινωνικὴν εἰκόνα ἐν τῇ μεγάλῃ τῶν γενεῶν καὶ τῶν αἰώνων πινακοθήκῃ, ἣτις ἐκλήθη ἱστορία, καὶ ἐφ' ἧς κατοπτρίζονται, ὡς ἐπὶ φακοῦ ἀσπίλου, πᾶσαι αἱ πράξεις τῶν ἀνθρώπων, τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ μειονεκτήματα, αἱ ἀρεταὶ καὶ αἱ κακίαι, οἱ ἔπαινοι καὶ οἱ σπῆλοι.

Τῆς ἱστορικῆς ταύτης ἐργασίας συμμετέχει μὲν, εἴτε ἀμέσως κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον, εἴτε ἐμμέσως, ἔστω καὶ ἐν ἀπωτάτῃ καὶ λίαν μεμακρυσμένη κινήσει, ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν, ἐναργῶς καὶ ἐν συνειδήσει αὐτῇ τελεῖται διὰ τινων προνομίωχων αὐτοῦ ἀντιπροσώπων, συρόντων τὸν χορὸν τῆς ἱστορίας, περὶ τὴν τροχίαν τῶν ὁποίων κινούνται καὶ φέρονται, ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως, ἅπαντες οἱ λοιποὶ λαοί, θετικῶς ἢ ἀρνητικῶς συντελοῦντες ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ σταδιοδρομίᾳ. Ἡ συνεργασία αὐτῇ, ἣτις οὔτε τελεῖται, οὔτε καταδείκνυται εὐχερῶς κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῆς ἱστορικῆς ἀποκαλύψεως τῶν λαῶν, ἐκδηλοῦται πραγματικώτερον προϊόντος τοῦ πολιτικοῦ αὐτῶν, πλειόνων παραγόντων προστιθεμένων ἐν τῷ κοινῷ ἔργῳ, ἀδιστακτικῶς δὲ ἢ δυνάμει, ἢ σημασίᾳ, ἢ ἐξοχότης πολιτισμοῦ τινος δύναται νὰ κριθῇ ἀναλόγως τῆς συμμετοχῆς ἐν τῇ πραγματάσει αὐτοῦ πλειόνων ἱστορικῶν καὶ κοινωνικῶν στοιχείων. Ἄλλ' ὁ κατ' ἐξοχὴν ἀντιπρόσωπος τῆς ἐργασίας ταύτης τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος,

τῶν λαῶν, οἵτινες προηγουμένως προσέστησαν ἐν τῷ πολιτισμῷ, καὶ οἵτινες προέστανται νῦν, εἶνε εἰς μόνος, παρ' ὅ, ὡς ἐν κεντρικῇ ἑστία, συγκεντρῶνται ἅπανα ἢ θερμότης, ἢ δύναμις, τὸ φῶς, καὶ μετ' αὐτῶν ἢ κινήσεις καὶ ἢ ἐν τῇ σκοτίᾳ τῶν αἰώνων φωτεινὴ ἐργασία τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ ἐργασία αὐτῇ φέρει μὲν τὰ ἰδιάζοντα στοιχεία τῆς ἐθνικῆς φυσιογνωμίας καὶ ἀτομικότητος, τὰ στοιχεία ἐν τούτοις ταῦτα δὲν εἶνε ἀπολύτως ἐθνικά καὶ ἀλλότρια φυλετικῶν παραγόντων τοῦ τε παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος συντελεσάντων πρὸς τὴν κατασκευὴν τῆς τοιαύτης ἀτομικότητος. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐργασία τοῦ λαοῦ τούτου δὲν παρίσταται κατακεραμιτισμένη ἐν ἐκάστῳ ἀτόμῳ, συνοψίζεται κατ' ἐξοχὴν παρά τισι προνομίωχοις ἀτόμοις, ἐκπροσωποῦσι τὸν ἐθνικὸν τύπον καὶ τὴν φυλετικὴν ἰδιοφυίαν. Ἡ μελέτη ἄρα μεγάλου ἔθνους δύναται νὰ τελεσθῇ ἐπιτυχῶς καὶ προσηκόντως διὰ τῆς μελέτης ἐκάστοτε ἐξεχούσης ἀτομικότητος, συνοψίζουσης καὶ τὴν φυλὴν καὶ τὴν ἱστορικὴν περίοδον, ὧν παρίσταται καὶ ὁρᾷ ἢ ὑψίστη ἀποκάλυψις καὶ προσωποποίησις.

* * *

Τοιαύτην παγκόσμιον ἀποστολὴν ἐκπροσωπεῖ ἐν μὲν τῷ βίῳ τῶν ἔθνων τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, συνοψίζον ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτοῦ ἐργασίᾳ μίαν τῶν εὐγενεστάτων περιόδων τῆς ἱστορίας, ἐν δὲ τῷ ἀτομικῷ βίῳ τοῦ ἔθνους ἐν τῶν ὑψίστων αὐτοῦ καὶ δημιουργικωτάτων πνευμάτων — ὁ Σωκράτης.

Ἡ Ἑλλάς, μετὰ πολλῶν αἰώνων πνευματικῆς, κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ἐργασίας, εἶχεν ἀνέλθει διὰ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸ ὑψιστὸν σημεῖον τῆς ὑπεροχῆς καὶ τῆς δόξης. Ὁ ἀπὸ τῶν Τρωικῶν κατ' ἐξοχὴν ἀρξάμενος κατὰ τῆς Ἀσίας ἀγὼν εἶχεν ἐπιστεφθῆ τελέως διὰ τῶν μεγάλων θριάμβων τῶν περσικῶν πολέμων. Ἐξεδηλώθη τέλος ἡ ἰσχύς, ἢ μέθοδος, ἢ ἐπιστήμη τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος καθ' ἅπασας τὰς σχέσεις τοῦ βίου: ἐν τῷ κοινωνικῷ ὀργανισμῷ, ἐν τῇ πολιτικῇ ἐλευθερίᾳ καὶ αὐτονομίᾳ, ἐν τῇ στρατιωτικῇ μεθόδῳ· ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν κατεδείχθη ἡ δύναμις αὐτῇ ἐν τῇ πνευματικῇ τοῦ λαοῦ ἐκείνου συνειδήσει καὶ ἀνεξαρτησίᾳ. Οὐκ ἔσονται σοὶ θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. Τὸ σκοτεινὸν καὶ ἀπόλυτον τοῦτο δόγμα ἐδέσποζε τέως ἐν τῷ βίῳ τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἢ ἐλαχίστη δ' αὐτοῦ διακμιοβήτης ἦτο ὕβρις, ἀσέβεια, ἀρνησις ἀκάμπτου θεότητος. Ἦθη τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλλάδος ἐπανίσταται κατὰ τῆς παραδόσεως καὶ τῆς ἀπολύτου πίστεως, καὶ ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως ἐξέρχεται ἡ παρήγορος, δημιουργικὴ ἄρα καὶ πολυσήμαντος ἐπίκλησις: *Γνώθι σαυτὸν*, διὰ τοῦ ὁποῦ ἡ ὑποφῆτις τοῦ μέλλοντος, ἢ προφῆτις τῶν Δελφῶν προσφανεῖ ἐκάστοτε τοὺς λαοὺς τῆς Ἑλλάδος. Ἐκτοτε ἄρχεται νέος κόσμος ἐν τῷ βίῳ τῆς ἀνθρωπότητος, φέρων σύμβολον τὸ *Γνώθι σαυτὸν*, τὴν ἐρευνᾶν τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου, οὗ ἢ βαθεῖα γνώσις καὶ ἐποπτεία ἔσται συγχρόνως ἢ κατανόησις τοῦ ἐκτὸς κόσμου. Μεγάλοι ἀγῶνες διεξάγονται ὑπὲρ τοῦ θριάμβου τῆς ἀρχῆς ταύτης: τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα ὑπερισχέει· καὶ ἐπὶ τέλους δημιουργεῖ τὸν ἐξοχὸν καὶ μοναδικὸν ἐκείνον πολιτισμὸν, οὗ ὑπέρτερον ἀμφιβάλλω ἀν δύναται νὰ ἐπιδείξῃ ἢ ἱστορία, καὶ ὅστις ἐκπροσωπεῖ ἐν μοναδικῇ ἐναρμονίᾳ εἰκόνην τὸ σύνολον τῆς τέως τελεσθείσης ἐργασίας ἐν τῷ ἱστορικῷ βίῳ τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὸ *Γνώθι σαυτὸν* τοῦτο, τὴν ἀφετηρίαν καὶ τὴν δυνάμιν τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, οὐδεὶς κατενόησεν ὑπὸ πάσας αὐτοῦ τὰς ἐπόψεις, οὐδεὶς ἐδίδαξεν, οὐδεὶς ἐπραγματάτω τοσοῦτον ἐρρωμένως καὶ μετὰ πίστεως ἐν τῇ ὑπερτάτῃ ἀκμῇ

τῶν Ἀθηνῶν, ὅσον ὁ κατ' ἐξοχὴν ἄνθρωπος αὐτῶν, ὁ κατ' ἐξοχὴν πολίτης, ὁ ἀνώτατος ὑποφῆτης καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἑλληνικοῦ βίου, ὁ Σωκράτης.

Τὴν εἰκόνα αὐτοῦ παρέδωκε τοῖς μεταγενεστέροις, διὰ στόματος τοῦ κομποῦ Ἀλκιβιάδου, ὁ Πλάτων. Σειληνὸς τὴν μορφήν, ἀλλ' ἀποπνέων ἐμπνευσιν Ἀπόλλωνος, τοιοῦτος ἦτο ὁ ἀνὴρ, ἐν τῇ φυσιογνωμίᾳ τοῦ ὁποῦ τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα εἶπε τὸν ὑπέρτατον αὐτοῦ λόγον. Μετὰ τὴν λαμπρὰν τοῦ Πλάτωνος ἐξεκόνισιν ἐν τῷ Συμποσίῳ, δὲν ἐπιτρέπεται ἄλλη περιγραφή. Ἄς λάβῃ ἄρα τὴν γραφίδα ὁ φιλόσοφος τῆς Ἀκαδημίας πρὸς παράστασιν τοῦ ἀνδρός, οὗ τὸν θάνατον μετὰ τοσαύτης περιπαθείας καὶ ἀφοσιώσεως ἐξεδίκησεν. Δυσχερῶς ὁ ζωγράφος θέλει παραστήσῃ τὴν θαυμασίαν ταύτην προσωποποίησιν, ὑπὸ τὴν γοητείαν τῆς ὁποίας ἐκλιναν οἱ σύγχρονοι, καὶ ἔς τὴν ἐπιρροὴν μέχρι τῆς σήμερον ὑφίσταται καὶ ἀναγνωρίζει ἡ ἀνθρωπότης.

„Σωκράτης δ' ἐγὼ ἔπειναν, ὃ ἄνδρες, οὕτως ἐπιχειρήσω, δι' εἰκόνας. Οὗτος μὲν οὖν ἴσως οἰήσεται ἐπὶ τὰ γελοιώτερα, ἔσται δ' ἢ εἰκὼν τοῦ ἀληθοῦς ἕνεκα, οὐ τοῦ γελοίου· φημὶ γὰρ δὴ ὁμοιωτάτων αὐτὸν εἶναι τοῖς σειληνοῖς τοῖσι τοῖς ἐν τῶς ἐρμολοφείοις καθημένοις, οὓς τινας ἐργάζονται οἱ δημιουργοὶ σύριγγας ἢ αὐλοὺς ἔχοντας, οἱ διχαδε διοικθέντες φαίνονται ἐνδοθεν ἀγάματα ἔχοντες θεῶν· καὶ φημὶ αὐ εἰκῆναι αὐτὸν τῷ σατύρῳ τῷ Μαρσίᾳ· ὅτι μὲν οὖν τό γε εἶδος ὁμοίος εἶ τούτοις, ὃ Σωκράτης, οὐδ' αὐτὸς δῆπου ἀμφισβητήσας· ὡς δὲ καὶ τὰλλα εἰκῆς, μετὰ τοῦτο ἀκουε· ὕβριστής εἰ, ἢ οὐ; ἐάν γὰρ μὴ ὁμολογῆς, μάρτυρας παρέξομαι, ἀλλ' οὐκ ἀληθής; πολὺ γε θαυμασιώτερος ἐκείνου· ὁ μὲν γε δι' ὄργανον ἐκήλει τοὺς ἀνθρώπους τῇ ἀπὸ τοῦ στόματος δυνάμει, καὶ ἔτι νυνὶ δεῖ ἀν τὰ ἐκείνου αὐτῆ. ἃ γὰρ Ὀλυμπος ἤλει, Μαρσίου λέγω, τούτου διδάξαντος, τὰ οὖν ἐκείνου ἐάν τε ἀγαθὸς ἀληθῆς ἀλλῆ ἢ ἐάν τε φαῦλη αὐλητῆς, μόνον κατέχεσθαι ποιεῖ καὶ δηλοῖ τοὺς τῶν θεῶν τε καὶ τελετῶν δεομένους διὰ τὸ θεῖα εἶναι· σὺ δ' ἐκείνου τοσοῦτον μόνον διαφέρεις, ὅτι ἀνευ ὀργάνων φιλοῖς λόγους ταῦτον τοῦτο ποιεῖς· ἡμεῖς γοῦν ὅταν μὲν του ἄλλου ἀκούωμεν λέγοντος καὶ πάνυ ἀγαθοῦ ρήτορος ἄλλους λόγους, οὐδὲν μέλει, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδενί· ἐπειδὴν δὲ σοῦ τις ἀκούῃ ἢ τῶν σῶν λόγων ἄλλου λέγοντος, κἂν πάνυ φαῦλος ἢ ὁ λέγων, ἐάν τε γυνὴ ἀκούῃ, ἐάν τε ἀνὴρ, ἐάν τε μειράκιον, ἐπιπληγμένοι ἐσμέν καὶ κατεχόμεθα. ἐγὼ γοῦν, ὃ ἄνδρες, εἰ μὴ ἐμελλον κομιδῇ δόξαι μεθύειν, εἶπον ὁμῶσας ἀν ὑμῖν, οἷα δὴ πέπονθα αὐτὸς ὑπὸ τῶν τούτου λόγων καὶ πάσχω ἔτι καὶ νυνί· ὅταν γὰρ ἀκούω, πολὺ μοι μᾶλλον ἢ τῶν κορυβαντιῶντων ἢ τε καρδία πηδᾷ καὶ δάκρυα ἐκχέεται ὑπὸ τῶν λόγων τῶν τούτου· ὁρᾷ δὲ καὶ ἄλλους καμπόλλους τὰ αὐτὰ πάσχοντας. Περικλέους δὲ ἀκούων καὶ ἄλλων ἀγαθῶν ρητόρων, εὖ μὲν ἠγούμην λέγειν, τοιοῦτον δ' οὐδὲν ἐπάσχον, οὐδὲ τεθορύβητό μου ἢ ψυχῇ, οὐδ' ἠγανάκτει ὡς ἀνδραποδαδῶς διακεκμενός· ἀλλ' ὑπὸ τούτου τοῦ Μαρσίου πολλάκις δὴ οὕτω διετέθη, ὥστε μοι δόξαι μὴ βιωτὸν εἶναι ἔχοντι ὡς ἐγὼ. καὶ ταῦτα, Σωκράτης, οὐκ ἐρεῖς ὡς οὐκ ἀληθῆ.“*)

Τοιαῦτα φέρων ἐν ἑαυτῷ ἀνώτερα προσωποποιεῖ ἐφόδια ὁ Σωκράτης, παρίσταται ἐν τῇ λαμπροτάτῃ, ἀλλὰ καὶ ἐπισημαστέα ἱστορικῆς περιόδου τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Ἑλλάδος. Πολιτικῶς ἢ Ἑλλάς, μετὰ τοὺς κατὰ τῶν Περσῶν θριάμβους τῆς, ἐπρωταγωνίστει μὲν τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, κέντρον καταστάσα τῶν συγχρόνων λαῶν, ἀληθῶς δ' ἐκπροσωποῦσα

*) Συμποσίον XXXII, 215.

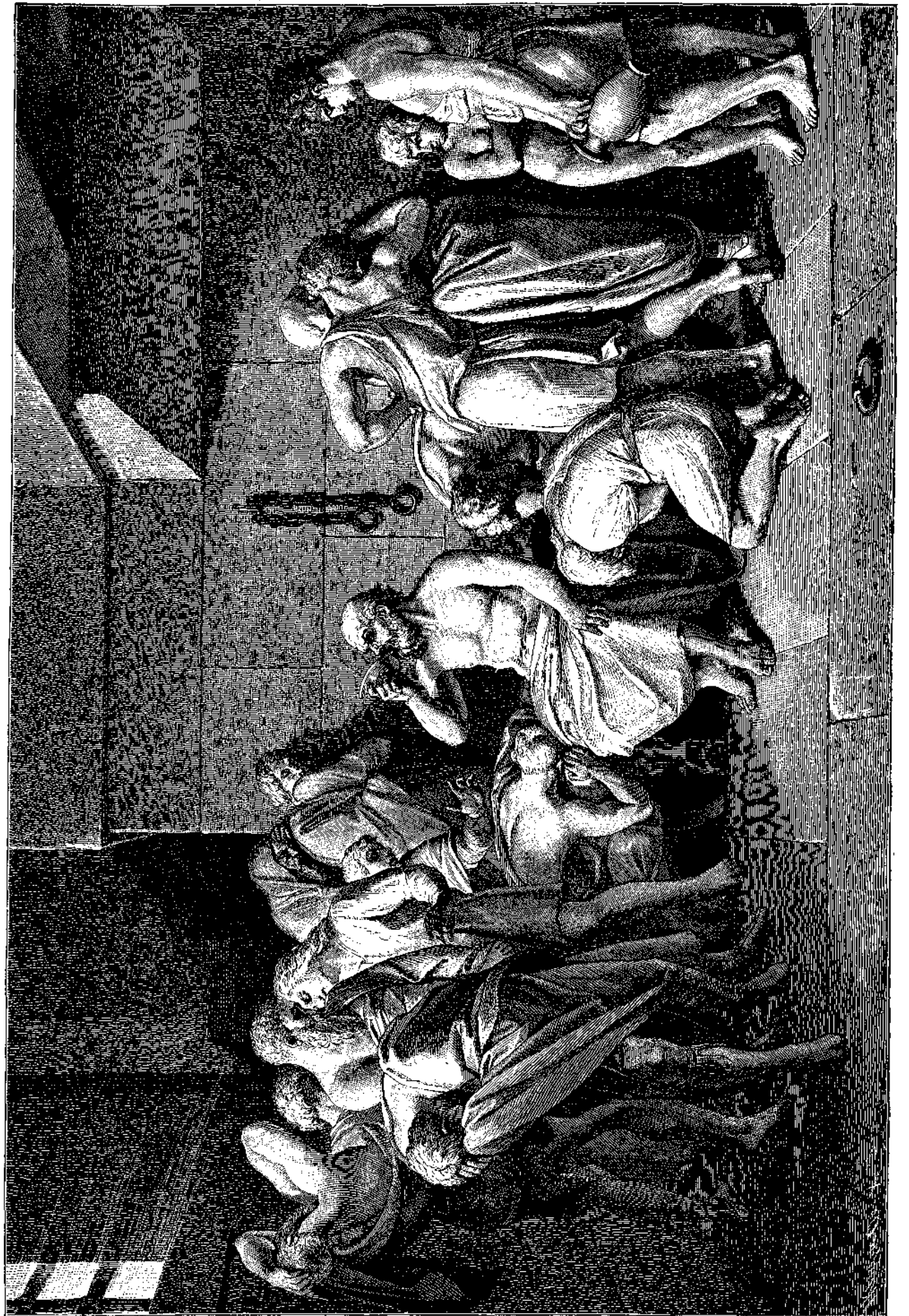
τὴν σύγχρονον κίνησιν τῆς ἱστορίας. Ἄλλ' ἡ ὕψιστη ἐκδήλωσις τῆς δυνάμεως τῆς πνευματικῆς ὑπεροχῆς τῆς Ἑλλάδος ἦσαν αἱ Ἀθήναι. Μεθ' ὅλους τοὺς περισπασμούς τῆς δωρικῆς ἀντιδράσεως, τῆς ἐκπροσωπούμενης τῷ καιρῷ ἐκείνῳ διὰ τῆς Σπάρτης, κρατερὰς μὲν φυσικῶς ὑπὸ τὴν στρατιωτικὴν παιδείαν τῶν νόμων τοῦ Λυκούργου, ἀλλ' ἀνικάνου πνευματικῶς ἢ ἀνταγωνισθῆναι πρὸς τὸ ὑπέρτερον πνεῦμα τῶν Ἀθηναίων, ἡ πόλις τοῦ Κέρροπος ἦτο πρᾶγματι ἡ πνευματικὴ Ἀκρόπολις, παιδευτήριον τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης. Ἡ τέχνη καὶ ἡ ἐπιστῆμη εὗρον τὰ εὐγενέστατα αὐτῶν ἐνδιατήματα οὐχὶ ἐν ξυλίνοις ἢ λιθίνις οἰκοδομήμασι, ἀλλ' ἐν τῷ πνεύματι τῶν Ἀθηναίων. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς νίκης τοῦ ἔθνους, ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν συνειδησιν τῆς ἀνωτέρας αὐτοῦ ἀποστολῆς, ἤρξατο, ἅμα τῇ ἀποκαταστάσει τῆς νέας τάξεως, τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς ἱερᾶς πόλεως τῆς Παλλάδος ἀπὸ τῶν ἐρείπιων αὐτῆς, πυρετώδης, ἀνάδικτος ἐργασία ἐν παντὶ εἶδει τοῦ ἐπιστητοῦ, ἐν βραχυτάτῳ διαστήματι χρόνου δημιουργήσασα τὸν ἕξοχον ἐκείνον πολιτισμόν, τὴν ὑπερτάτην ἐκδήλωσιν τῆς πνευματικῆς ἐργασίας τοῦ ἔθνους, ἧς παραπλήσια σπανίως ἀναγράφουσι τὰ ἔθνη καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα εἶχε πλήρη γνῶσιν ἑαυτοῦ, τῆς δ' αὐτόγνωσις ταύτης παρεῖχον ἡδὴ αἱ Ἀθήναι τὸ ὑψιστον καὶ τὸ εὐγενέστατον τῶν θεαμάτων.

Τῆς ἀκμῆς ταύτης λειτουργοὶ καὶ ὑποφῆται ὑπήρξε τάξις ἀνθρώπων, ἧτις ἀρξαμένη μὲν τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς ἀπλῆς ἐρεῦνης τῶν ὄντων, κατέληξεν ἐπὶ τέλους εἰς τὰς τολμηροτάτας θεωρίας καὶ τὰ ἀρνητικώτατα τῶν συμπερασμάτων. Πρῶτος ὁ Ἕλλην ἀνεζήτησε τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῶν ὄντων, τὸν σκοπὸν τοῦ βίου, ἀλλὰ πρῶτος οὗτος ἐπίσης, ἐν τῇ μέτῃ τῆς ἐπιτυχίας, ὑπέβη πᾶν μέτρον ἐν τῇ ἐρεῦνῃ ταύτῃ, ἐξεληθὼν τῶν ὁρίων τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως, τῆς ἐξ ἀντικειμένου ἐρεῦνης, ἵνα διατυπώσῃ τὴν ὑποκειμενικὴν αὐτοῦ συνειδησιν ἐπὶ τε τῶν πιπτόντων εἰς τὴν σφαῖραν τῶν αἰσθητέων, καὶ ἐπὶ τῶν πλασματικῶν αὐθαίρετων δημιουργικῆς φαντασίας. Οὗτος ἐπῆλθεν ἐν τῷ πνευματικῷ βίῳ τοῦ ἔθνους ἰσχυρὰ κίνησις, ἧτις ἐμελλε νὰ χαρακτηρίσῃ ὀλόκληρον ἱστορικὴν περίοδον, διὰ νὰ τὴν φωτίσῃ κατὰ πρῶτον καὶ τὴν καθοδηγήσῃ, βραδύτερον δὲ διὰ νὰ τὴν σκοτίσῃ καὶ τὴν ἀποπλανήσῃ. Ἡ κίνησις αὕτη ἀντεπροσώπευσεν ἀπάσας τὰς δυνάμεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, κρατύνασα αὐτὰς κατὰ πρῶτον, ἀλλὰ δυστυχῶς καταπονήσασα ἐπὶ τέλους. Τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς πνευματικῆς ταύτης κινήσεως καὶ τῶν δι' αὐτῆς ἐκδηλώσεων ποιῶν τάσεων οἱ σύγχρονοι ἀπεκάλεσαν σοφιστὰς, δηλοῦντες διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου τοὺς διακεκριμένους ἐκείνους ἀνδρας, οἵτινες ἀπασχολούμενοι περὶ τὰς ἀνωτέρας τέχνας τοῦ βίου, καλλιεργοῦντες τὰ διάφορα τοῦ ἐπιστητοῦ εἶδη, καθίσταντο ἀνώτεροι τῶν συγχρόνων τῶν, παρασχόντες τὴν γενναίαν ἐκείνην ὠθησιν, ἧτις ὠδήγησε διὰ λαμπρᾶς καὶ ἀποτελεσματικῆς ἐργασίας τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα εἰς τὰς ὕψιστας κορυφὰς τῆς ἱστορικῆς ἐργασίας, καὶ οἵτινες διετύπωσαν περιφανῆ περίοδον ἐν ταῖς χρονικοῖς τοῦ ἑλληνικοῦ βίου.

Κυρίως εἰπεῖν οἱ σοφιστὰς ἀντεπροσώπευον κατὰ πρῶτον τὴν πνευματικὴν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀνάπτυξιν. Ὁ Σόλων καὶ ὁ Πυθαγόρας δὲν ἐδίσταζον νὰ κληθῶσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα τούτου· ἐπίσης ἀκολούθως σοφιστὰς ἀπεκαλοῦντο ὁ Ἀναξαγόρας καὶ ὁ Σωκράτης. Ἄν βραδύτερον, ἕνεκα τῆς σφοδρᾶς ἐπιθέσεως τοῦ Πλάτωνος, ἡ κλήσις τοῦ σοφιστοῦ κατέστη δυσώνυμος, κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς ἀναπτύξεως τῶν Σοφιστῶν, οὗτοι ἦσαν ἐπιφανεῖς καὶ περιζήτη-

τοι. Ἦσαν ἐν παντὶ οἱ διδάσκαλοι τῆς ἑλληνικῆς νεότητος, συνωθουμένης πανταχόθεν ἐν Ἀθήναις, αὐτοὶ δ' οὗτοι οἱ σοφιστὰς προσήρχοντο εἰς τὴν πρωτεύουσαν ταύτην τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, ἐπιδεικνύοντες τὴν εὐφροσύνην αὐτῶν, τὴν εὐγλωττίαν, τὴν χάριν τῆς παραστάσεως καὶ ἀναλύσεως τῶν δυσχερεστάτων προβλημάτων τοῦ βίου. Οὕτως ἡ φήμη αὐτῶν κατέστη πανελληνίως. Ἀπετέλουσαν ὁμάδα εὐφροεστάτων καὶ λαμπροτάτων ἀνδρῶν, ἧτις ὅμως ἐμπιστευθεῖσα λίαν εἰς ἑαυτήν, κατέστη ἐγωϊστικὴ, ὑπερφίαλος, ὑποκειμενικὴ καθ' ὀλοκληρίαν, ἀρνηθεῖσα, τοῦ χρόνου προϊόντος, τὰ πάντα, οὕτω δὲ δημιουργήσασα τὴν πολυθρύλητον ἐκείνην Σχολήν, ἧτις ἀρξαμένη τὸ πρῶτον ἀπὸ τοῦ Γνωθὶ σαυτόν, ἐν τῇ κτηθείσῃ ταύτῃ αὐτοσυνειδησίᾳ, ἀλλ' ἅμα καὶ τῇ ὑπερφροσύνῃ τῆς προσωπικῆς ὑπεροχῆς, κατέληξεν εἰς τὸ ὑποπτον καὶ ἐγωϊστικὸν ἐκεῖνο ἀξίωμα, τὸ χαρακτηρίσασα, ἀλλ' ἅμα καὶ στιγματίσασα, τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ σοφιστικοῦ βίου ἐν Ἑλλάδι: Πάντων χερμάτων μέτρον ἄνθρωπος!

Ὡς ὁ Σόλων, ὡς ὁ Ἀναξαγόρας, ἀπὸ τῶν κόλπων τῆς Σχολῆς ταύτης εἶχεν ἐξελθεῖ καὶ ὁ Σωκράτης. Ἐζήτησε τὸν θρίαμβον τῆς ἐπιστήμης, τὴν πραγματικῶν τοῦ γνωθὶ σαυτόν ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ, ἀλλ' οὐχὶ διὰ τῶν μέσων ἐκείνων, δι' ὧν ἐπεδίωκον τὴν διδασκαλίαν τῆς ἐπιστήμης οἱ σύγχρονοι αὐτοῦ σοφιστὰς. Ἀντιθέτως πρὸς τὰ ὑπ' αὐτῶν κηρυττόμενα δόγματα τῆς ἀπολύτου ὑποκειμενικῆς λύσεως πάντων τῶν προβλημάτων τοῦ βίου, ὁ Σωκράτης ἀνεγνώριζε τὰ δίκαια καὶ τὴν σημασίαν τοῦ κατ' ἀντικείμενον κόσμου. Σκοπὸς αὐτοῦ ἦτο ἡ συνδιαλλαγὴ καὶ ἡ συμφιλίωσις τῶν δύο ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτων ἀρχῶν, ὧν ἡ μονομερὴς ὑπεροχὴ ἀφαικτον ἐχέει ἀποτέλεσμα τὸ μὲν τὴν διάσπασιν τοῦ ἠθικοῦ βίου, τὴν διάλυσιν τῶν κοινωνικῶν σχέσεων, τὸ δὲ τὴν ἀπορρόφησιν πάσης ἀνεξαρτησίας καὶ αὐτονομίας τοῦ ἀτόμου, τὴν νάρκην αὐτοῦ, τὴν αὐτοκτονίαν. Ἴνα λαλήσω τὴν σύγχρονον γλώσσαν, ἀνῆκεν ὁ Σωκράτης εἰς τὴν ἱστοριοφιλοσοφικὴν σχολὴν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς κοινωνίας. Συμφωνῶν πρὸς τοὺς σοφιστὰς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ δίκαια τοῦ ὑποκειμένου, τὴν ὑπέροχον αὐτοῦ θέσιν καὶ σημασίαν ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ μὴ συμμεριζόμενος τὴν γνώμην αὐτῶν περὶ τῆς ἀπολύτου αὐτοῦ ἐτυμηγορίας ἐπὶ πάντων τῶν προβλημάτων, ὡς τοῦ μέτρου πραγμάτων ἀπάντων, κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν μὴ ἀποδεχόμενος τὴν ἀντίθετον σχολὴν, τὴν ἱστορικὴν, τὴν τῆς παραδόσεως, ἧς ἐπιφανέστατος ἀντιπρόσωπος ἐπρωταγωνίστει περὶ τοὺς χρόνους ἐκείνους ὁ ποιητὴς Ἀριστοφάνης, ἐζήτησε τὴν σύμπραξιν αὐτῶν διὰ μέσης τινὸς μεθόδου, συνδιαλασσούσης τὰ δίκαια τοῦ παρόντος καὶ τὰς ἀξιώσεις τοῦ παρελθόντος, τὸν ἐναρμόνιον συνδυασμὸν τῆς φύσεως καὶ τῆς ἱστορίας. Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ διατελοῦν, εἰς οὐδεμίαν κατὰ φυσικὸν λόγον ἦτο ἀρεστὸς τῶν ἀντιθέτων τούτων ἀπόψεων. Μισοῦμενος ὑπὸ τῶν ὁπαδῶν τοῦ κύρους καὶ τῶν παραδόσεων τοῦ παρελθόντος, ἦτο ἀφ' ἑτέρου τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐπιθέσεων τῶν σοφιστῶν, κατὰ τῆς ὑπερφίαλου καὶ δηλητηριώδους τῶν ὁποίων διδασκαλίας εἶχε κηρύξει ἀδιάλλακτον πόλεμον. Ἐν τῇ πάλῃ ταύτῃ τῶν δύο ἀντιθέτων ρευμάτων εἶχε καταβληθῆ ἐπὶ τέλους, διακωμωδηθεὶς τὸ πρῶτον καὶ χλευασθεὶς, ἵνα λάβῃ ἐπὶ τέλους τὸ ὑπέρτατον τῆς καταδίκης ποτήριον. Ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων, ἧτις καθ' ἡν στιγμήν προσέφερον εἰς τὸν Σωκράτη τὸ κώνειον ἐπὶ τῇ ἀρνήσει δῆθεν τῶν θεῶν τοῦ καθεστῶτος, ἐτέλει ἀφ' ἑτέρου βδελυρὰ ὄργια ἀσεβείας καὶ ἀρνήσεως κατὰ πάντων τῶν ὑφισταμένων ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν νόμων. Ἄλλ' ἐζητεῖτο ὁ εὐσχημος τύπος πρὸς ἐκ-

Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΠΙΝΩΝ ΤΟ ΚΩΝΕΙΟΝ.

δικήν, πρὸς τιμωρίαν τοῦ ἀνθρώπου τούτου, διότι ἦτο ἀνώτερος τῶν συγχρόνων του. Τὸ Ἰοστέφανον ἐκεῖνο ἄστν, ἢ κατ' ἐξοχὴν ἐλευθέρᾳ τῆς Ἑλλάδος πόλις, παρῆχε πολλάκις τὸ θέαμα ἀσεβοῦς μισαλλοδοξίας, ταπεινοῦ φθόνου ἐναντίον παντός ἐξέχοντος πολίτου. Δὲν εἶχεν ἐξοστρακίσει τὸν Ἀριστείδην ὡς δίκαιον; διατὶ ἤδη νὰ μὴ καταδικάσῃ εἰς θάνατον τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, ὃν τὸ πανελλήνιον τῶν Δελφῶν χρηστήριον ἀπεκάλεσεν ἀνδρῶν ἀπάντων σοφώτατον; Οὕτως ἐπραγματοῦτο τότε ἐν Ἀθήναις ἡ ἐλευθερία — διὰ τοῦ ἐξοστρακισμοῦ τοῦ Ἀριστείδου, διὰ τοῦ διαγμοῦ τοῦ Ἀναξαγόρου καὶ ἤδη διὰ τῆς εἰς θάνατον καταδίκης τοῦ Σωκράτους. Μεγάλα ἀληθῶς πρότυπα δύναται νὰ ἐπιδείξῃ ἡ πόλις αὕτη ἀρετῆς, φιλανθρωπίας, δικαιοσύνης. Ἄλλ' ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους ἐστὶ ἀώνιον στίγμα ἐπὶ τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης εἰκόνας, ἣτις ἐγράφη μὲν διὰ τῆς χειρὸς τῶν Μουσῶν καὶ τῶν Χαρίτων, ἀλλ' ἦν πλέον ἢ ἀπαξ ἐπισκίασε καὶ ἐμόλυεν ἡ φθονερά πνοή τῶν Ἐρινυων.

(ἔπειτα συνέχεια).

ΝΕΟΚΛΗΣ ΚΑΖΑΖΗΣ.

ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΥ

ὑπὸ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ.

(συνέχεια).

9. ΤΡΑΠΕΖΑΙ ΟΜΙΛΟΥΣΑΙ.

α. Χιλιάκις ὑπῆρξεν μάρτυς αὐτήκοος καὶ πολλάκις καὶ ἐνεργὸς τοῦ τῆν σήμερον παγκοίνου τούτου φαινομένου, καθ' ὃ ἡ τράπεζα διὰ τοῦ ἐνὸς ποδὸς τὸ ἔδαφος κρούουσα, ἐσυλλάβιζε τὰς ὑπαγορευομένας αὐτῇ λέξεις, καὶ προσέτι καὶ ἀπαντήσεις εἰς ὑποβαλλόμενα αὐτῇ ἐρωτήματα, ἐνίοτε μετ' ἐπιμονῆς, ἣτις ἐφαίνετο ὡς ἐνδεικνύουσα ἐδραϊὰν πεποιθήσιν.

β. Εἰς τὴν οἰκίαν μου ἐν Ἀθήναις, καθήμενος μετὰ τῆς συζύγου μου καὶ ἐμοῦ περὶ τὴν τράπεζαν ὁ φίλος καὶ τότε συνεργάτης μου Ν. Δραγοῦμης, ἠρώτησεν αὐτὴν περὶ τῆς ἡλικίας γνωστῆς τινος κυρίας. Ἡ τράπεζα ἐξετέλεσεν ἀριθμὸν τινα κρούσεων, ἀλλ' ὁ κ. Δραγοῦμης εἶπεν ὅτι δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ τὴν ἀπόκρισιν, καὶ ἀπήτησε τὴν ἐπανάληψιν αὐτῆς. Ἐπανελάβε δὲ τότε ἡ τράπεζα, ἀλλὰ πολὺ φορηγότερον, τὸν αὐτὸν τῶν κρούσεων ἀριθμὸν· ἀλλ' ὁ φίλος μου ὡς προκαλῶν καὶ θέτων αὐτὴν ὑπὸ δοκιμασίαν, διῶχρηρίσθη ὅτι δὲν ἦτον ὀρθὴ ἡ ἀπάντησις, καὶ ἐζήτησεν αὐτὴν καὶ ἐκ τρίτου. Ἡ τράπεζα δ' ἐκρούσε τότε μετὰ μεγίστης ταχύτητος καὶ ὡς ὑπ' ὀργῆς καταληφθεῖσα τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, καὶ τὸ τελευταῖον τῆς κτύπημα ἦν τόσον βίαιον, ὥστε ὁ εἰς τῶν τριῶν ποδῶν τῆς θραυσθεῖς, ἐσφενδονίσθη μακρὰν· καὶ τοῦτο μοὶ ἐνεβόλε τὴν ἰδέαν, ἦν μετὰ ταῦτα εἶδον ἐπικυρομένην (Α, 3), ὅτι τὰ μόρια τοῦ ζύλου πρέπει νὰ ἔλαβον ἰσχυρὰν δόνησιν, διότι ἄλλως δὲν ἔβλεπον πῶς μία κρούσις ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὅσον ἰσχυρὰ καὶ ἂν ἦν, θὰ κατέλυεν οὕτω πάγιον σκεῦος.

10. ΣΚΕΥΗ ΕΡΜΗΝΕΙΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΑΣΜΩΝ.

Δὲν ἀρκεῖ δὲ νὰ ὀμιλῶσι τὰ σκεῦα· ἀλλὰ κατὰ τινα πειράματα φαίνεται ὡς ἂν καὶ ξένη διάνοια ἐνίοτε ὀμιλῇ δι' αὐτῶν. Ἐν Παρισίαις παρευρέθη εἰς ὀμήγουρον περὶ τὰς τραπεζίας ἀσχολουμένην, ἐν ἣ ἤμην ἀγνωστος. Παρακάθησα δέ, προσκληθεὶς ὑπὸ τῆς οἰκοδεσποίνης, εἰς μικρὰν τράπεζαν ἣν κατέχευε νέα κυρία, ἔχουσα, ὡς μοὶ εἶπον, μεγάλην μεσάζον-

τος δύναμιν. Μοὶ ἐπρότεινε δὲ ἡ κυρία αὕτη νὰ συλλογισθῶ πρόσωπόν τι, ζῶν ἢ νεκρόν, ὃ θὰ ἤρχετο νὰ διαλεχθῆ μετ' ἐμοῦ, καὶ ἵνα ὃ βέβαιος περὶ τῆς ταυτότητος, θὰ μοὶ ἔλεγε κατὰ πρότον τὸ ὄνομά του. Συγκατατεθέντος μου δέ, ἤρχισε τάχιστα νὰ κινήται ἡ τράπεζα, ὃ οὐδὲλως μ' ἐξέπληξε, διότι ἦτον ἐλαφρὰ καὶ μικρὰ, καὶ ἡ ἐλαχίστη πίεσις τῶν δακτύλων τῆς γείτονος μου, ὅσον λεπτοὶ καὶ ἂν ἦσαν, ἦρκει ἵνα τὴν κινήσῃ. Εἰς τινα δ' ἀπόστασιν ἡμῶν ἐκάθητο ὁ σύζυγος τῆς συντρόφου μου, καὶ ἔγραφε διὰ χροστήρος ὃ,τι ἡ ἡμετέρα τράπεζα ὑπηγόρευεν. Ἄλλ' αὕτη μετὰ τινα κρούσματα ἐνίοτε διακοπτόμενα, ἔπαυσεν ἐντελῶς κινουμένη, ὅπερ ἐφάνη δυσαρεστήσαν τὸν κύριον.

— Τὸ πνεῦμα, εἶπε, φαίνεται ἀρνούμενον νὰ εἰπῇ τ' ὄνομά του.

— Πῶς; ἠρώτησα· ἀλλ' ἡ τράπεζα ἐκινεῖτο.

— Ναί, εἶπεν· ἀλλ' ὑπηγόρευσε γράμματα μὴ ἀποτελοῦντα ὄνομα. Ἴδετε.

Καὶ μοὶ εἰδείξε τὸν χάρτην, ἐφ' οὗ ἦν γεγραμμένον: RALOU. Τοῦτο δὲ ἦν αὐτὸ τὸ ὄνομα, ὃ εἶχον διανοηθῆ, τὸ τῆς πρὸς πατρός μάμμης μου, ἐντελῶς ἀγνωστον καὶ ἀνήκουστον εἰς τοὺς Παρισίους, ὥστε καὶ ὁ γράψας αὐτὸ ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἦτον ὄνομα.

Τὸ ὑποτιθέμενον πνεῦμα ἀληθῶς, ὅτε προσεκλήθη νὰ ὀμιλήσῃ, εἶπε κοινούς μόνον τόπους καὶ οὐδὲν τὸ χαρακτηριστικόν· ἀλλ' ἐρωτηθὲν ποῦ ἀπέθανεν, ἐσυλλάβισεν ODES..., καὶ ἀληθῶς ἐν Ὁδησσῷ ἡ μάμμη μου ἀπεβίωσε.

Τὸ χαρτίον, ἐφ' οὗ ὁ κύριος ἔγραψεν, ἔλαβον παρ' αὐτοῦ καὶ τὸ διατηρῶ. Ἄλλ' εἰ καὶ περιέργον καὶ προσοχῆς ἀξίον τὸ φαινόμενον, ἴσως ὅμως δὲν εἶναι καὶ φυσικῆς ἐξηγήσεως ἀνεπίδεκτον. Γνωρίζων ἐγὼ αὐτὸς τὸ ὄνομα ὃ ἔπρεπε νὰ ἐκφέρῃ ἡ τράπεζα, ἡ τόσον ἐλαφρὰ καὶ εὐκίνητος, ἀποκλειομένην δὲν θεωρῶ τὴν ὑπόνοιαν, ὅτι δι' ἀκουσίων καὶ ἀσυνειδήτων πιέσεων διηθύνον ἴσως αὐτῆς τὰς κινήσεις.

11. ΣΚΕΥΗ ΜΑΝΤΕΥΟΝΤΑ.

Ἐτι δὲ τούτων καταπληκτικώτερα μοὶ ἐφάνησαν ἄλλα, ἃ ἐπίσης εἶδον, φαινόμενα καὶ καθ' ἃ τὸ τραπέζιον ἢ τὸ σκεῦος φαίνεται μετ' ἀνωτέρας, τὴν ἀνθρωπίνην ὑπερακοντιζούσης διψατικῆς, καὶ αὐτὸ τοῦτο μαντικῆς δυνάμεως προικιζόμενον.

α. Καθ' ἣν ἐσπέραν εἶπον (Α, 3) ὅτι ἦν παρ' ἡμῶν ὁ πρέσβυς τῆς Πρωσίας, ἀστεϊευόμενος οὗτος, ἠθέλησε νὰ ἐρωτηθῆ ἡ τράπεζα πόσα νομίσματα περιείχε τὸ βαλάντιόν του, ὃ ἔλαβεν εἰς χεῖράς του χωρὶς νὰ τὸ ἀνοίξῃ. Καὶ εὔρομεν μὲν τὴν ἀξίωσιν αὐτοῦ ὑπερβολικῆν· ἀλλ' ἡ τράπεζα ἔκρουσεν ἐπτάκις τὸ ἔδαφος, καὶ τὰ νομίσματα μετρηθέντα, εὔρεθῆσαν ἐπτά τὸν ἀριθμὸν.

β. Εἰς συναναστροφῆν ἐν Ἀθήναις, ἐν ᾗ τινὲς κυρίαὶ ἠσχολοῦντο περὶ στρεφόμενον σκεῦος, εἰσελθὼν ὁ νῦν καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Κ. Κωστής, εἶπεν ὅτι πρὶν ἢ πιστεύσῃ εἰς τῆς τραπεζῆς τὰ τερατουργήματα, θέλει νὰ ὑποβάλλῃ αὐτὴν εἰς δοκιμασίαν· καὶ μεταβάς εἰς ἄλλο δωμάτιον, ὅπου ἦν μόνος, ἐπέστρεψε λέγων ὅτι ἔγραφέ τι ἐπὶ χαρτίου, ὃ εἶχεν ἐν τῇ καλάμῃ του, καὶ ἡ τράπεζα, ἐφ' ἣν οὐδ' ἔθνηκε τὴν χεῖρα, ἐσυλλάβισε τὴν λέξιν ΚΑΕΙΩΝ, τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ μου. ὃ τῷ ὄντι εἶχε γράψῃ ὁ κ. Κωστής, εἰ καὶ μικρὰν εἶχε σχέσιν μετ' αὐτοῦ, ὄντος τότε ἐτι εἰς μικρὰν ἡλικίαν, ὥστε οὐδεὶς ἡμῶν εἶχε λόγον νὰ ὑποθέσῃ ὅτι τοῦτο ἔγραψεν.

γ. Ἐν Κηφισίᾳ δὲ ποτε τὸ θέρος διερχομενος, ἐχρειάσθην τὴν μουσικὴν τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Μενδελσῶνος, ἣν εἶχον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ μου ἐν Ἀθήναις, χαρισθεῖσάν μοι ὑπὸ τῆς Κ^ς Θεῖλε, τῆς γυναικὸς τοῦ πρέσβυος τῆς Πρωσίας· ἀλλ' ἀπελθὼν εἰς Ἀθήνας, τὴν ἐζήτησα μάλιστα ἐπανειλημμένως καὶ δὲν τὴν εὔρον. Τότε, ὁ σύγγαμβρός μου κ. Ἐιδενστάμ, πρέσβυς τῆς Σουηδίας, μετ' ὃ συνιηκούμεν ἐν Κηφισίᾳ, βλέπων τὴν στενοχωρίαν μου, ἐπρότεινε παίζων νὰ ἐρωτήσωμεν τὴν τράπεζαν, ὅπερ γελῶντες ἐπράξαμεν. Αὕτη δέ, διὰ τῆς συνήθους αὐτῇ γλώσσης τῶν κρούσεων, ὑπέδειξε τὴν δευτέραν σανίδα τῆς δεξιῆς τῆς θύρας ἰσταμένης βιβλιοθήκης μου. Ἄλλ' ὅτε πάλιν μετέβην εἰς Ἀθήνας, ἐρευνησας, δὲν εὔρον τὴν μουσικὴν εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν θέσιν, καὶ ἐπανελθὼν εἶπον εἰς τὸν σύγγαμβρόν μου ὅτι τοῦ λοιποῦ ἀρνούμαι πᾶσαν πίστιν εἰς τὸν ζύλινόν του προφήτην. Ἄλλὰ μετὰ ἐν ἔτος καὶ ἐπέκεινα, προκειμένου νὰ καθαρισθῶσιν οἱ τοῖχοι τοῦ γραφείου μου, καὶ διὰ τοῦτο μετατεθείσης τῆς βιβλιοθήκης, εὔρον εἰς τὴν δευτέραν σανίδα τοῦ ἀριστεροῦ αὐτῆς διαμερίσματος, ὅπισθεν καὶ ὑποκάτω τῶν βιβλίων, τὴν μουσικὴν τοῦ Μενδελσῶνος.

δ. Ἐσπέραν τινα ἐν Ἀθήναις ἡ σύζυγός μου ἐξήλθε τῆς αἰθούσης, καὶ καταβάσα, ἔστη εἰς μίαν βαθμίδα τῆς κλίμακος, ἣτις ἦν σκοτεινὴ. Ἐρωτηθεῖσα δὲ ἡ τράπεζα εἰς τίνα βαθμίδα ἴστατο, ἐμάντευσεν ὀρθῶς, ὡς εὔρομεν ὅτε ἀνοίξαντες τὴν θύραν, ἐξήλθομεν εἰς τὴν κλίμακα.

ε. Ἄλλοτε δέ, πάλιν ἐν Ἀθήναις καὶ παρ' ἡμῶν, διὰ τῆς αἰθούσης περιφερομένη ἡ τράπεζα, ἔστη καὶ ἔθνηκε τὸν πόδα ἀκριβῶς εἰς ἐν σημεῖον ὑφ' ὃ εἶχε κρύφει μανδύλιον, ἐν ἀγνοίᾳ ὄλων τῶν ἄλλων, εἰς τῶν παρευρισκομένων, ὅστις δὲν εἶχε τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς τραπεζῆς.

Συμπτώσεις ἴσως πάντα ταῦτα. Ἴσως· ἀλλὰ βεβαίως παράδοξοι διὰ τὴν ἐπιμονὴν αὐτῶν.

12. ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΑΝΤΕΥΟΝΤΕΣ.

α. Ἐπὶ τῆς ἐν Ἀμερικῇ διαμονῆς μου ἔμαθον ὅτι μέγα ἐνδιαφέρον διήγειρεν ἐκεῖ ὁ λεγόμενος Πνευματισμὸς, οὕτως ὥστε καὶ εἰς θρησκείαν πολλοὶ αὐτὸν ἀνεβίβαζον, οἱ μὲν θέλοντες ν' ἀντικαταστήσωσιν αὐτὸν εἰς τὸν Χριστιανισμόν, οἱ δ' ἐν αὐτῷ νέας βάσεις ζητοῦντες πρὸς ὑποστήριξιν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως. Ἐνίοτε δὲ τὰς συνελεύσεις αὐτῶν ἐπισκεφθεὶς, ἀπήντησα τὸ πλεῖστον οὐδὲν ἐν αὐταῖς ἢ κενὴν καὶ οὐδὲν ἐρευνώσαν ἢ ἀποδεικνύουσαν ἀδολοσχίαν. Οὐχ ἦττον πολλὰ ἀκούσας περὶ τῆς πνευματιστικῆς δυνάμεως γυναικὸς τινος ἀρτίως ἐπιδημησάσης εἰς Οὐασινγκτῶνα, συγκατατετέθη, πρὸς ἀπόπειραν, νὰ ἐπισκεφθῶ αὐτήν, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ υἱοῦ μου. Λαβοῦσά με δ' ἐκ τῶν χειρῶν, ἐγγίσασα τὰ γόνατά μου διὰ τῶν γονάτων τῆς, καὶ κλείσασα τοὺς ὀφθαλμούς, ἤρχισεν ὡς ὑπνοβάτις νὰ ὀμιλῇ, φράσεις πομπῶδεις, ἀλλ' οὐδὲν ἐχούσας τὸ σπουδαῖον, λέγουσα. Πρὸ πάντων δ' ὀκτεροῦ τὴν μαντικὴν αὐτῆς τέχνην ὅτε μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι μεγάλως ἐνδιαφέρεται δι' ἐμὲ ἐν χωρᾷ μεμακρυσμένη φίλος μού τις χωλός, καὶ τὴν διαβεβαίωσεν περὶ τοῦ χωλοῦ μου φίλου, διὰ βακτηριῶν βαδίζοντος, πολλάκις ἐπανελάβεν ἐπιμόνας.

Τὸ πείραμα τοῦτο ἐντελῶς μ' ἐνίσχυσεν εἰς ἣν εἶχον δόξαν περὶ τῶν πνευματιστῶν τοῦλάχιστον τῆς Ἀμερικῆς. Ἄλλὰ μίαν ἡμέραν, ἐν ᾗ διηγοῦμην τὰ περὶ αὐτοῦ εἰς γυναικὸν μου τινα, ἰδίως γελῶν διὰ τὰ περὶ τοῦ χωλοῦ φίλου μου, ἀφνης διεκόπη ἐν τῷ μέσῳ τῆς φράσεως, ἐκπληξίς με κατέλαβε, καὶ ἐνεθυμήθην Ὁ χωλὸς φίλος μου τῷ

ὄντι ὑπῆρχεν! Ἦν ὁ Σκαρλάτος Βοζάντιος, ὁ ἀνὴρ μετ' ὃ στενωτάτος καὶ ἀρρηκτος με συνέδεε φιλίας δεσμός, καὶ ἐν δὲν ἐννοῶ πῶς εὐθὺς δὲν ἀνελογίσθην ὅτε ἡ κυρία ἐκείνη μοὶ εἶπε περὶ φίλου μου χωλοῦ, βαδίζοντος ἐπὶ βακτηριῶν.

Ὀλίγοι εἰσὶν οἱ μὴ ἐξ ἀκοῆς ἔχοντες τὸ ὄνομα τοῦ Ἄγγλου Cumberland, περὶ ὃ ποικίλαι καὶ ἀντίθετοι ἐπικρατοῦσι δόξαι. Ἐν ταῖς ἐφημερίσις πολλὰ αὐτὸς ἐδημοσίευσεν περὶ πειραμάτων, ἃ ἐξετέλεσε μετ' ἐπισήμων ἀνδρῶν, καὶ ταῦτα ὡς βέβαια πρέπει νὰ ἐκληφθῶσιν, οὐ μόνον διότι κατ' ἐμὲ ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ ἐστὶν ἀξίπιστος, ἀλλὰ καὶ διότι ἄλλως θὰ τὸν διέφουδον ὁ Πρίγκηψ τῆς Οὐαλίας, ὁ Γλαδστον καὶ ἄλλοι. Ἄλλὰ ταῦτα παραλείπω, περιοριζόμενος εἰς τὰ τῆς ἐμῆς αὐτοψίας, ὅτε πρὸ μικροῦ ἐπεδήμει ἐν Βερολίνῳ.

β. Ἡ πρώτη αὐτοῦ ἀπόπειρα ἐν πολυανθρώπῳ ἐσπερινῷ συνελεύσει ἦν, κρατῶν ἐκ τῆς χειρὸς τινα τῶν παρεστώτων, νὰ μεταθέσῃ, δεδεμένοις τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀντικείμενόν τι, ὃ οὕτως ἠθέλε διαλογισθῆ. Εἰς τοῦτο μετ' ἐμοῦ μὲν ἀπέτυχε, πολλάκις ματαίως περιελθὼν τὴν ὀμήγουρον, ὃ ἀπέδωκεν ἀστεϊευόμενος, εἰς τὸ ὅτι εἶχον δῖφεν τὴν κεφαλὴν πολλῶν ἄλλων σκέψεων πλήρη· ἀλλ' ἡ ἀλήθεια φαίνεται οὔσα ὅτι περὶ τῆς ἐπιτυχίας δὲν ἦν πάντοτε ἀσφαλῆς, ὡς ἄλλως τε καὶ αὐτὸς τὸ εἶχε προειπᾶ. Ἄλλ' ἄμα ἔλαβε τὴν χεῖρα τρίτου τινός, εἰς ὃν εἶπον ἐγὼ μυστικῶς τί εἶχον διαλογισθῆ, ἐπέτυχεν ἐν τῷ ἄμα, καὶ τοῦτο εἶδον πολλάκις καὶ μετ' ἄλλων ἐπανελαμβανόμενον.

γ. Εἰς ἑτέραν δὲ συνεδρίασιν, ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ ἐν τῷ κεντρικῷ ξενοδοχείῳ τῆς πόλεως, λαβὼν πολὺ τιμον καρφίδα παρ' ἐνός τῶν παρευρισκομένων, προσώπου τοῖς πᾶσι γνωστοῦ, παρεκάλεσέ τινος τῶν παρόντων νὰ κρύψωσιν αὐτὴν ὅπου ἔθελον, εἴτε ἐντός τοῦ ξενοδοχείου εἴτε καὶ ἐκτός, εἰς ὅσην δῆποτε ἀπόστασιν προηροῦντο. Πρὸς τοῦτο δ' ἐξελέγη ὑπὸ τῆς ὀμήγουρας ἐπιτροπῆς συγκεκμημένη ἐκ τριῶν νέων ἐκ πριγκηπικῶν οἰκογενειῶν, ἐξ ἐνός καθηγητοῦ, τοῦ κ. Λέοντος, γνωστοῦ ἐρευνητοῦ τοῦ Σαικσπέρου, καὶ ἐξ ἐμοῦ. Λαβόντες λοιπὸν τὴν καρφίδα, καὶ τὸν κ. Κούμπερλάνδ ἐν τῇ ὀμήγουρῃ ἀφέντες, ἐξήλθομεν τῆς αἰθούσης, καὶ μετὰ ταῦτα καὶ τοῦ ξενοδοχείου, καὶ διηρθύνθημεν πρὸς τὰ ἐντὸς τῆς πόλεως· ἐγὼ δ' εἶπον ὅτι, χωρὶς πολὺ νὰ μακρυνθῶμεν, θὰ ἦρκει νὰ κρύψωμεν τὴν καρφίδα κατὰ τὸ ἀντιπέραν μέρος τῆς πλατείας παρὰ τὴν ῥίξαν τινός τῶν ἐν αὐτῇ δένδρων ἢ θάμνων. Τοῦτο καὶ ἀπεφασίσασμεν· ἀλλὰ μετεβάλομεν σχέδιον, φοβηθέντες μὴ τὰ παροκλοουθούντα ἡμᾶς παιδία τῶν τριῶν κλέψωσιν αὐτὴν ἀφ' οὗ μακρυνθῶμεν. Ἐπρωτάθῃ ἔπειτα νὰ παραδώσωμεν αὐτὴν εἰς ἀστυνομικὸν κλητῆρα ἰστάμενον εἰς ἄλλην τῆς πλατείας γωνίαν· ἀλλ' οὗτος ἀπεποιήθη, καθ' ὃ ὦν ἐκεῖ ἐν ὑψηροσίᾳ, καὶ μᾶς παρέπεμφεν εἰς τὸν ἀξιωματικόν του, ἰστάμενον πρὸ τοῦ προαυλίου τοῦ Πρ. Βισμάρκ, ὅστις καθ' ἡμετέραν παράκλησιν τῷ ἐπέτρεψε νὰ ἐπιτηρῇ αὐτὴν, ὅπου ἂν τὴν εἶδετομεν. Ἄλλ' ἡμεῖς, ἰδόντες ἄμαξάν ἰσταμένην εἰς τὸ βάθος τῆς πλατείας, πρὸ τῶν μεγάρων τοῦ Πρ. Φρειδ. Καρόλου, ἀπεφασίσασμεν ἐκεῖ νὰ κρύψωμεν τὴν καρφίδα, καὶ τὴν ἐνεπῆξασμεν εἰς ἐν τῶν προσκεφαλαίων οὕτως, ὥστε μόλις προεῖχε καὶ ἐφαίνετο ὁ κοσμῶν αὐτὴν μαργαρίτης· συνεστήσαμεν δὲ τῷ ἀμαξηλάτῃ καὶ τῷ ἀστυνομοφύλακι νὰ τὴν ἐπαγρυπνώσιν. Ἐπιστρέψαντες δ' εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, παρελάβομεν τὸν Κ. Κούμπερλάνδ, ἀφ' οὗ οἱ ὀφθαλμοὶ τῷ ἐδέθησαν. Προσδέας δ' οὗτος τὴν ἀριστερὰν χεῖρά του διὰ μεταλλίνου σύρματος μετὰ τῆς δεξιᾶς ἐνός τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, τοῦ νέου πρίγκηπος Φύρστεμπεργ, ἐξήλθε τοῦ ξενοδοχείου μετ' αὐτοῦ,

παρακολουθούμενος υπό πάσης τῆς δημηγύρεως καὶ υπό παντός τοῦ ἐν ταῖς ὁδοῖς λαοῦ, ἐνοήσαντος περὶ τίνος ἐπρόκειτο, καὶ ἀπαξ ἔξω, ἤρχισε νὰ τρέχει, σύρων τον σύντροφόν του καὶ οὐχὶ ὀδηγούμενος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ σχεδὸν ἀνευσταγμῶν ἔκαμψε περὶ τὴν γωνίαν τῆς πλατείας, κατέβη εἰς τὴν ὁδὸν, ἤλθεν εἰς τὴν ἀμαξάν, ἐστράφη περὶ τὸν ἵππον, καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα εἶπεν· „Ἰδοὺ ἡ καρφίς“, καὶ λαβὼν αὐτὴν τὴν ἔφερον ἐν θριάμβῳ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τῆς.

δ. Ἄλλοτε δέ, ἐν ἐσπερινῇ συναναστροφῇ παρὰ τῇ πρώτῳ ὑπασιπιστῇ τοῦ Αὐτοκράτορος, τῷ πρίγκητι Ραδζιβίλλ, παρακαλέσας τὸν οικοδεσπότην νὰ ἐνθυμηθῇ ἀντικειμένου μόνου τινός, ἔπου δήποτε τοῦ οἴκου, ὃ εἰς ῥητὸν τόπον νὰ μεταθέσῃ ὁ κ. Κούμπερλάνδ, μετὰ δεδεμένων τῶν ὀφθαλμῶν ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ πρίγκητος, καὶ, πάντων ἡμῶν ἐν περιεργείᾳ παρακολουθούντων, ἔτρεξε διὰ θύρας ἐσωτερικῆς καὶ διὰ θυραίων ἄτινα ἤγνοιε διότι κατὰ πρότον τότε εἰσήλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, μέχρι τοῦ τελευταίου σκοτεινοῦ θαλάμου, καὶ ἐκεῖ, ἐπὶ τοῦ γραφείου τῆς θυγατρὸς τοῦ οικοδεσπότη, μεταξὺ πλείστον ἄλλων ἀντικειμένων ἔλαβεν ἐν θερμότητι, καὶ κομίσας αὐτὸ εἰς τὴν αἰθούσαν, τὸ ἀπέθεσεν εἰς τὸ κλειδοκίμβalon. Ἦν δ' ἀκριβῶς τοῦτο ὃ εἶχε διαλογισθῆ ὁ πρίγκηψ Ραδζιβίλλ.

ε. Κατὰ τὴν αὐτὴν δ' ἐσπέραν, λαβὼν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν Κόμητα Ἀτσεφελδ, τὸν παρεκάλεσε ν' ἀναλογισθῇ ἀριθμὸν τινα ἐκ τριῶν χαρακτηριστῶν, καὶ μετ' εὐχερείας ἔγραψε διὰ κρητίδος καὶ τοὺς τρεῖς ἀκριβῶς εἰς μέλανα πῖνακα πρὸς τοῦτο ἐν τῇ αἰθούσῃ τεθέντα. Εἶτα δὲ προσελθὼν εἰς τὸν ἐν τῇ συναναστροφῇ παρόντα Αὐτοκράτορα, τὸν ἠρώτησεν ἂν εὐδοκῇ ν' ἀποπειραθῇ ἐπίσης τοῦ φαινομένου, καὶ ἐπὶ τῇ συναινέσει τῆς Ἀ. Μ., ἔγραψεν, εἰ καὶ μετὰ τινῶν ἐνδοιασμῶν, εὐεξηγήτων διὰ τὴν ἐπισημότητα τοῦ ὑψηλοῦ μεσαζόντος, τὸν ἀριθμὸν 62, αὐτὸν ἐκείνον ὃν ὁ Αὐτοκράτωρ ἐσκέφθη.

ζ. Εἶδον δὲ μετὰ ταῦτα καὶ ἄλλους τινάς, οἷον νέον ἀνθυπολοχαγόν, τὸν κ. Μαντέυφελ, καὶ κυρίας ἔτι, γνωστὰς ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ συναναστροφῇ, ὧν αἱ προσπαθεῖαι ἵνα ἐπαναλάβωσι τὰ διάφορα περὶ αὐτὰ τοῦ κ. Κούμπερλάνδ ἐπετύγχανον κατὰ τὸ μέλλον ἴ ἤττον.

Β'. ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΑΣΙΟΠΙΣΤΑ, Α ΟΜΩΣ ΓΝΩΡΙΖΩ ΜΟΝΟΝ ΕΞ ΑΚΟΗΣ.

18. ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΙΣ ΥΨΟΣ ΑΙΣΘΡΟΥΜΕΝΟΙ.

Οὔτε τὸν προφήτην Ἠλίαν ἔχω ἐνταῦθα ὑπ' ὄψιν, διότι τὰ περὶ αὐτοῦ ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν θρησκευτικῶν θαυμάτων, οὔτε Σίμωνα τὸν μάγον, περὶ οὗ ἀψθεντικαὶ δὲν θεωροῦνται αἱ παραδόσεις. Ἄλλὰ περὶ τοῦ κ. Home εἶχον ἀκούσει ὅτι ἐκαυχᾶτο ὡς ἔχων τὴν δύναμιν ἢ ἰδιότητα τοῦ αἵρεσθαι εἰς ὕψος. Διὰ τοῦτο, ὅτε εἶδον τὸ φαινόμενον τῆς αἵρομένης τραπέζης, οὗ ἐμνημόνευσα ἀνωτέρω (Α, β), τὸν ἠρώτησα ἐπίτηδες ἂν φρονῇ ὅτι τὸ αὐτὸ δύναται νὰ συμβῇ καὶ εἰς ἄνθρωπον.

— Ἀναμνησθητήτως, μοι εἶπε, καὶ ἐγὼ αὐτὸς εἰμι τοῦτου ἀπόδειξις. Ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Αὐτοκράτορος Ναπολέοντος, παρόντος αὐτοῦ, τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τινῶν αὐλικῶν ὑψίστων πρὸς τὴν ὁροφὴν ὃ δ' Αὐτοκράτωρ, ἔκλαμβος, ἐγονάτισε, καὶ ἔφερε τὴν χεῖρά του ὑπὸ τοὺς πόδας μου ἵνα ἐρευνησῇ μή τι ὑπῆρχεν ἀόρατον ἐλατήριον ὑπ' αὐτοῦ. Ἄλλοτε δέ, εἰς τὴν ἐπαυλὶν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ναυτικῶν

κ. Δουκά, ἔπραξα τὸ αὐτὸ ἐνώπιον τοῦ ὑπουργοῦ, τῆς γυναικὸς του, καὶ τινῶν τῶν ὑπασιπιστῶν του.

— Καὶ ποῖς πράττετε τοῦτο; τὸν ἠρώτησα.

— Οὐδ' ἐγὼ, μοι ἀπήντησε, τὸ ἠξεύρω. Ἐπάρχει τις δύναμις ἣτις ἐνεργεῖ ἐν ἐμοί.

Καὶ οὐδένα μὲν λόγον εἶχον ἵνα μὴ θεωρῶ ἀξιοπίστον τὸν κ. Home, ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι διὰ τόσον παράβολον φαινόμενον εἶχον τοῦλάχιστον ἀνάγκην τῆς ἐπιμαρτυρίας τῶν αἰσθησέων μου.

Ἄλλὰ μετὰ δύο ἡμέρας, εἰς χορὸν ἐν τινι ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ προσκεκλημένος, καὶ παρὰ τὴν θύραν τῆς αἰθούσης μετὰ τῆς οικοδεσποίνης ἰστάμενος, ἤκουσα τὸν ὑπηρέτην μεγαλοφώνως ἀναγγέλλοντα τὴν ἔλευσιν τῆς „Αὐτῆς Ἐξοχότητος τῆς Κυρίας Δουκά“. Ἐρωτήσας δὲ καὶ μαθὼν ὅτι ἦν ἡ χεῖρα τοῦ ποτὲ ὑπουργοῦ τῶν ναυτικῶν, ἐζήτησα νὰ τῇ παρουσιασθῶ, καὶ μετ' ὀλίγον, συνδιαλεγόμενος μετ' αὐτῆς, τῇ ἀνέφερα ὡς τυχαίως τὸ ὄνομα τοῦ Home, καὶ τὴν ἠρώτησα ἂν ποτὲ ἤκουσε περὶ τοῦ παραδόξου τούτου ἀνθρώπου.

— Πῶς ἂν ἄκουσα; μοι εἶπε. Τὸν γνωρίζω προσωπικῶς, καὶ τὸν εἶδον ἀκατανόητα πράγματα νὰ ἐπιτελέσῃ παρ' ἡμῖν.

Καὶ μοι διηγήθη ἀκριβῶς ὅ,τι μοι εἶχε διηγήθῃ ὁ κ. Home.

Τοιοῦτος συνδυασμὸς ἐμμέσων ἀποδείξεων ὁμολογουμένως σχεδὸν ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸν δι' αὐτοφίαν.

14. ΜΟΥΣΙΚΑ ὈΡΓΑΝΑ ΑΥΤΟΜΑΤΩΣ ΠΑΙΖΟΝΤΑ.

Ἐν Παρισίῳ κύριος σπουδαιότατος καὶ εἰς τὴν ἀνωτέραν κοινωνίαν ἀνέχων, μοι ἔλεγεν ὅτι οὐδεμίαν δίδει πίστιν εἰς τὰ λεγόμενα πνευματιστικὰ φαινόμενα.

— Ἀλλά, μοι προσέθηκε, δὲν ἀρνούμαι ὅτι εἶδον ἐνίοτε τινα παραδόξοτατα καὶ ἀνεξήγητα. Οὗτω μεσάζων τις, ὃν ἐπεσκέφθη μετὰ φίλου μου, μᾶς εἶπε νὰ προμηθευθῶμεν μουσικὸν τι ὄργανον ἐν χορδαῖς. Ἀπελθόντες λοιπόν, ἠγοράσαμεν κιθάραν τῆς ἡμετέρας ἐκλογῆς παρὰ γνωστῷ τινι ἡμῖν ὄργανοποιῷ. Ὁ μεσάζων τότε ἐγγίζων τὸ ἐν ἄκρον τῆς κιθάρας διὰ τῶν δακτύλων του, μᾶς εἶπε νὰ ἐγγίσωμεν τὸ ἄλλο διὰ τῶν ἡμετέρων καὶ ν' ἀναλογισθῶμεν οἰονδῆποτε μέλος. Ἄμα δ' ἐπράξαμεν τοῦτο, ἤρχισαν νὰ δονῶνται αἱ χορδαί, καὶ νὰ ἠχῶσι τὸ μέλος, ὃ ἀνελογίσθημεν. Παρετήρησα δὲ καλῶς ὅτι οὐδεμία ὑπεκρύπτετο λαθραία ἐνέργεια τοῦ μεσαζόντος.

Ἡ ἀξία τῆς μαρτυρίας ταύτης συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ὁ καταθέτων αὐτὴν ἦν ἐκ τῶν δυσπίεστων.

(ἔπεται συνέχεια).

ΣΚΕΨΕΙΣ ΦΡΟΝΙΜΟΥ ΜΗΤΡΟΣ.

Η ΔΙΑ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΑΙΤΩΓΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ.

Μήπως νομίζετε, ὅτι τὰ παιδιά μας εἶνε μόνον μαθηταὶ μας; Οὐχί, ἀλλ' εἶνε πολλάκις καὶ διδάσκαλοι ἡμῶν, τὸ δὲ ἔργον τῆς ἀγωγῆς μεταξὺ γονέων καὶ τέκνων στηρίζεται εἰς τὴν ἀμοιβαιότητα περισσότερον ἢ ὅσον συνήθως ἡμεῖς νομίζομεν. Δὲν ἔχετε ἀρὰ γε ἀκούσει πολλάκις περὶ τινος γυναικὸς, ἄλλοτε φιληθόνου, ἰδιοτρόπου καὶ καλομαθημένης, οὐδαμῶ ἄλλου ἐχούσης τὸν νοῦν τῆς ἴ εἰς τὰ ἔργα τῆς Τερψιχόρης, νὰ λέγῃ ὁ κόσμος: „Ποῖος τὸ ἠλπίζε ποτε, ὅτι αὐτὴ ἠδύνατο νὰ γίνῃ μία τόσον καλὴ μήτηρ;“ ἢ περὶ τινος,

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ.

τόν ὁποῖον πρότερον ἐγνωρίζετε ὡς τὸν μεγαλειότερον ἐγωῖστίην: „Ποῖον θαῦμα ἀράγε μετέβαλε τὸν ἄνθρωπον τοῦτον εἰς τόσον ἀγαθὸν καὶ τρυφερὸν πατέρα;“ Ἀλλὰ μὴ ἀπορῆτε, οὐδὲν θαῦμα συνέβη, ἀλλὰ ἀπλούστατα τὰ τέκνα των, ἂν καὶ ἀνεπαισθητῶς, ἀνέθρεψαν αὐτοὺς εἰς τοῦτο.

Ἀναμφιβόλως πρέπει νὰ ὑπάρχη ἡ ἀγάπη, ἡ ἀρχαιοτάτη αὐτῆ καὶ ἐξοχωτάτη τροφὸς τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ συμβῶσι τοιαῦτα θαύματα, ἀλλὰ — δόξα τῷ Θεῷ — ἡ πρὸς τὰ ἴδια τέκνα ἀγάπη εἶνε ἐκεῖνο τὸ αἰσθημα, τὸ ὁποῖον ἤμιστα πάντων καταπνίγεται καὶ φονεύεται ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, ἐφ' ὅσον δὲ τοῦτο εἶνε ζωντανόν, καὶ τὰ παιδία ἀνατρέφουσι τοὺς γονεῖς των, ἤρεμα καὶ κατὰ μικρὸν, ἄνευ θορόβου καὶ ταραχῆς. Ὡ πατέρες καὶ μητέρες, σὰς ἀφίνω νὰ συλλογισθῆτε μόνοι σας, ἂν δὲν ἔχη οὕτω τὸ πρᾶγμα.

Ἰδοὺ δὲ καὶ ἐν παραδείγματι ὁ κυνηγετικὸς κύων σου διέπραξε μικρὸν σφάλμα, καὶ δι' αὐτὸ τιμωρεῖται ἀνηλεῶς διὰ τῆς μάστιγος. Αἴφνης πίπτει τὸ βλέμμα σου, νεαρὲ πατέρα, ἀπὸ τοῦ κλαυθμυρίζοντος ζώου ἐπὶ τοῦ μικροῦ υἱοῦ σου, ζεῖς τρέμων καθ' ὅλα τὰ μέλη, ἴσταται ἐκεῖ που πλησίον καὶ σὲ ἰκετεύει πολὺ περισσύτερον διὰ τῶν ὑπὸ τῶν δακρύων ἐξαγωγικῶν ὀφθαλμῶν παρὰ διὰ τῶν χειλέων:

— Πατέρα, καλὲ μου πατέρα, μὴ χτυπᾷς ἔτσι τὸν καυμένον Ἐκτορα! Τὸν ποιεῖ τόσον πολὺ σὲ παρακαλῶ, μὴ τὸν χτυπᾷς!

Ἐμπορῶ νὰ στοιχηματίσω, ὅτι ἀμέσως θὰ ῥίψῃς μακρὰν τὴν μάστιγα καὶ θὰ λάβῃς τὸ προσφιλες τέκνον εἰς τοὺς βραχίονας σου. Διὰ νὰ τὸ καταπραΰνῃς θὰ εἴπῃς βεβαίως: „Ἐσύρεαι, ὅτι ὁ Ἐκτορ ἦτον ἄτακτος καὶ τοῦ ἔπρεπεν ἡ τιμωρία“, ἀλλ' οὐδέποτε πλέον θὰ τιμωρήσῃς τὸν κύων ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ τέκνου σου, καὶ ἐὰν πράξῃς ποτὲ τοῦτο μακρὰν, ὀλόκληρα μίλια μακρὰν τῆς οἰκίας σου, ἀμέσως εἰς τὸ πρῶτον κτύπημα θὰ ἴδῃς πρὸ σοῦ τοὺς γλυκεῖς ὀφθαλμοὺς τοῦ τέκνου σου, οὐδέποτε δὲ ἡ ἀναγκαῖα τιμωρία θὰ καταντήσῃ εἰς ἀσπλαγχνον βάσανον τοῦ ἀνυπερασπίστου πλάσματος.

Ἐὰν δ' ἀκούσῃς ποτὲ ἐκ τῶν χειλέων τοῦ παιδίου σου ἐξερρημένους ἰδίους σου τινὰς ἐκφραστικὰς λόγους, τοὺς ὁποίους ἡ σύζυγός σου ματαίως ἐκοπίασε νὰ σὲ ἀπομάθῃ, οὐδέποτε πλέον θὰ τολμήσῃς νὰ τοὺς ἐπαναλάβῃς, διότι πῶς θὰ ἠδύνασο νὰ ἀπαγορεύσῃς εἰς τὸ τέκνον νὰ λέγῃ ὅτι ἦκουσεν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ πατρὸς του;

Ὁ υἱὸς φοιτᾷ ἤδη εἰς τὸ σχολεῖον. Τότε κάμνει πολλάκις κατ' οἶκον ἐρωτήσεις διαφόρους, ἐπιθυμῶν νὰ τῷ ἐξηγηθῶσι διάφορα πράγματα, τὰ ὅποια ὅτε μὲν εἶνε γεωγραφικῆς, ὅτε δὲ ἱστορικῆς. Ἄλλοτε φυσικοεπιστημονικῆς καὶ ἄλλοτε καλλιτεχνικῆς φύσεως. Τότε δὲ γίνεται κατ' ἀρχὰς χρήσις τῆς φράσεως: „Αὐτὸ τὸ ἔξεχασεν ὁ πατέρας πάλιν, ἡ — δὲν τὸ ἐνθυμῆται αὐτὴν τὴν στιγμήν, ἡ καὶ — σήμερον δὲν ἔχει καιρὸν, νὰ τὸ ἐξηγήσῃ κτλ. ἐὰν ὅμως αἱ ἀπαντήσεις αὐταὶ ἐπαναληφθῶσι συχνάκις, παρατηρεῖται ἐπὶ τῆς νοήμονος μορφῆς τοῦ παιδίου ἐκφρασις δυσπιστίας, ὅτι ὁ πατήρ τόσον πολλὰ πράγματα ἐλησμόνησε.

Τότε δὲ τί ἄλλο ὀφείλει νὰ πράξῃ ὁ ἐπιλήσιμος αὐτὸς πατήρ, παρὰ κρυφίως νὰ προστρέχῃ ὕλον ἐπιλήσιμον εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Παπαρηγοπούλου μας ἢ εἰς τὸ Λεξικὸν τοῦ μακαρίτου Βυζαντίου, καὶ νὰ σου — αἴφνης ἔχει καιρὸν πλέον ν' ἀποκριθῆ εἰς τὰς ἐρωτήσεις καὶ νὰ λύσῃ τὰς ἀπαιτίας τοῦ υἱοῦ.

Πᾶν ἔξυπνον καὶ νοῆμον παιδίον, φθὰν εἰς ἡλικίαν δώδεκα ἢ δεκατρεσσάρων ἐτῶν, καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ πά-

θους τῆς ἀναγνώσεως, ἥτις πανταχοῦ ζητεῖ νὰ εὕρῃ ἱκανοποίησιν. Ἀλλὰ τὸ παιδίον πρέπει νὰ μὴ λαμβάνῃ εἰς χεῖράς του ἐπιβλαβῆ ἢ ἀσκοπα καὶ ἀναρμυστα ἀναγνώσματα, διὰ τοῦτο ἐπιμελῶς πρέπει νὰ ἀποκρύπτονται ἀπ' αὐτοῦ τὰ ἐπιβλαβῆ ἐκεῖνα ἐν τοῦ γαλλικοῦ μεταπεφρασμένα μυθιστορήματα καὶ νὰ ἐπιστρέφονται εἰς τὸν ἀποστείλαντα αὐτὰ βιβλιοπώλην. Τότε πρέπει ὁ πατήρ αὐτοπροσώπως νὰ πηγαίῃ εἰς αὐτὸν καὶ νὰ τὸν ἐρωτᾷ:

— Δὲν ἔχετε τι ἐνδιαφέρον καὶ κατάλληλον διὰ τὰ παιδία;

— Ὡ βεβαίως ἀποκρίνεται οὗτος: λαμβάνεται καὶ ἀναγινώσκειται ὁ κατάλογος, καὶ — τὴν φορὰν ταύτην ὁ πατήρ φέρει εἰς τὴν οἰκίαν βιβλία μαζὶ του, τὰ ὅποια δὲν ἔχει ἀνάγκη νὰ κρύψῃ καὶ νὰ κλειδίωσῃ, ὅχι, ἀλλὰ μάλιστα μετ' εὐχαριστήσεως ἀκούει τὰ παιδία ἀναγινώσκοντα αὐτὰ, ὅταν κατὰ τὰς χειμερινὰς νύκτας ὅλα συναθροίζονται περὶ τὴν μεγάλην στρογγύλην τράπεζαν. Ἄντὶ νὰ ἐπισκέπτηται τὴν λέσχην ἢ τὸ οἰνοπωλεῖον, ὁ πατήρ κἀθῆται τώρα παρὰ τὴν ἐστίαν καπνίζων, παρατηρῶν περὶ αὐτοῦ τὴν φίλεργον μητέρα καὶ τὰ ἐπιμελῆ καὶ ἀθώως παίζοντα μικρὰ παιδία, καὶ ἐπὶ τέλους προσήλθοντι τὰ βλέμματά του εἰς τὴν μικρὸν καὶ ζωηρὸν ἀναγνώστῃν. Ἐνθυμῆται τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν τὸ τέκνον του τοῦτο τῷ εἶπε: — „Ὡ, μὴ δέρνῃς τὸν καυμένον Ἐκτορα!“ καὶ μετ' ἐκπλήξεως ἀισθάνεται τὴν ἐν ἑαυτῷ μεταβολήν, ἣν κατῳρθώσαν νὰ παραγάγῃσιν οἱ λόγοι ἐκεῖνο τοῦ παιδίου.

Ὁ πατήρ οὗτος ἔστω ἐν μόνον παράδειγμα ἐκ τῶν πολλῶν. Μήπως δὲν δύναται νὰ συμβῆ τὸ ἴδιον καὶ εἰς τὸν ἀποσκληρυνθέντα λάτρην τοῦ Μαιμμωνᾶ, τὸν ξηρὸν λογισμῶν ἢ τὸν ἐπιπόλαιον ἀξιοματικόν; Ἄς γίνωσιν ὅμως ὅλοι οὗτοι πρῶτον καλοὶ πατέρες — καὶ νὰ ἴδῃς, ὅλοι θὰ γίνουσι συγχρόνως καλοὶ, χρηστοὶ καὶ εὐτυχεῖς ἄνθρωποι.

Πρὸ πάντων ὅμως ἡ μήτηρ διδάσκειται διὰ τῶν τέκνων τῆς. Μετὰ τῆς πρώτης κραυγῆς, μετὰ τῶν πρώτων κλαυθμυρισμῶν τοῦ βρέφους ἀρχίζει ἡ ἀγωγή εἰς τὴν ὑπομονήν, αὐταπάρνησιν, ἐπιμελείαν, τάξιν καὶ φιλοπονίαν, ἐνὶ λόγῳ εἰς ὅλας ἐκεῖνας τὰς ἰδιότητας, ὧν ἐνσάρκωσις δέον νὰ ἦνε ἐκάστη οἰκοδόσπινα καὶ μήτηρ. Ἐν τῇ πατρικῇ οἰκίᾳ, ἐν τῷ σχολείῳ ἢ ἐν οἰκίᾳ ἄλλῃ ἐκπαιδευτηρίῳ τίθεται μόνον ἡ βᾶσις τῶν ἀρετῶν τούτων, ἀλλ' αὐταὶ δύναται νὰ μορφωθῶσι καὶ νὰ τελειοποιηθῶσι μόνον διὰ τῆς ἐπιρροῆς πεφιλημένων τέκνων. Διὰ τοῦτο καὶ σπανίως βλέπομεν τὰς ἀρετὰς ταύτας εἰς ἀνυπάρχοντες ἢ ἀτέκνους γυναῖκας. Πλειστάκις δὲ καὶ αὐταὶ αὐταὶ συναισθάνονται, ὅτι λείπει τι ἀπ' αὐτῶν, ἔπειτα δύναται νὰ λάβῃσι μόνον ἀπὸ τῶν παιδίων καὶ δι' αὐτὸ θέλουσι ν' ἀντικαταστήσωσιν αὐτὰ διὰ θεῶν ἢ συγγενῶν τέκνων, προσπαθοῦσαι ὡς ἴδια νὰ δεσμεύσωσιν αὐτὰ εἰς αὐτάς.

Ἐὰν τοῦτο ἐπιτύχῃ, τοιαύτη κόρη οὐδέποτε καταντᾷ „γεροντοκόριτον“, ἀδιάφορον ἂν ἀριθμῆ 70 ἔτη ἐπὶ τῆς ῥαχέως τῆς. Ἀποκτήσασα δι' ἀγῶνων καὶ μόχθων τὴν μητρικὴν εὐτυχίαν καὶ χαρὰν, βεβαίως εἶνε ἀξία ταύτης πολὺ περισσύτερον ἢ ὅσον ἀληθῆς μήτηρ, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ φύσις προσέφερον αὐτάς. Οὐδεμίαν ἄλλην γυναῖκα σέβομαι τόσον, ὅσον τὴν ἐκουσίαν θετὴν μητέρα.

Καὶ ἐνταῦθα πρόκεινται πλεῖστα τρανὰ παραδείγματα ἀγωγῆς τῶν μητέρων διὰ τῶν τέκνων των.

Φαντάσθητε νεαρὰν μητέρα φοροῦσαν πολυτελεῖς καὶ εὐώδεις ἐνδυμα χροῦ καὶ μετὰ φόβου ἀπωθούσαν μακρὰν αὐτῆς τὸ τέκνον τῆς, θέλον μετὰ τρυφερότητος νὰ περι-

πτυχθῆ αὐτήν. — „Μὴ μ' ἐγγίσις! θὰ τσαλακώσῃς τὸ ἐνδυμά μου, θὰ χαλάσῃς τὰ μαλλιά μου, φύγε ἀπὸ κοντὰ μου!“ Ὅταν δ' ἔπειτα τὸ μικρὸν πλάσμα μετὰ δειλιάς ἀποσυρθῆ εἰς τινα γωνίαν, τείνον τὰ βλέμματά του πρὸς τὴν „ὠραίαν μητέρα“, τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει ν' ἀσπασθῆ καὶ νὰ θαυμάσῃ, — ὦ, τότε εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ συσταλῇ ἐκ πόνου ἢ καρδία τῆς μητρὸς καὶ οὐδέποτε δύναται νὰ λησμονήσῃ ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς εὐθυμίας τὸν διὰ τοῦ βλέμματός θλιβερὸν ἀποχαριετισμὸν τοῦ τέκνου τῆς. Ὅσακις ἤδη προσκληθῆ ἐκ νέου εἰς ἄλλην διασκεδασίαν, ἀναλογίζεσθαι τὸ συμβᾶν τοῦτο καὶ πάντοτε κάμνει ὠριμωτέρας σκέψεις, ἕως ὅτου τέλος κατανοήσῃ ποῦ κείνται καὶ πῶς ἀποκτώνται αἱ ἡδοναί τῆς.

Ἐν ἀρχῇ παντὸς νεαροῦ οἰκογενειακοῦ βίου ἡ μαγεύρισα θεωρεῖται ὡς χρηστὴ καὶ ἀφωσιωμένη, ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἕως ὅτου ἀσθενήσῃ τὸ πρωτότοκον τέκνον. Ἐπειτα δὲ, ὅταν τὰ πάντα, ἡ ζωὴ τοῦ προσφιλοῦς ὄντος ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς εὐσυνηδείτου παρασκευῆς τῆς τροφῆς του, αὐτὴ ἢ μήτηρ τρέχει εἰς τὴν μαγεύριον καὶ μετὰ πολλῆς προσοχῆς παρασκευάζει τὸν ζῶμον διὰ τὸ ἀσθενὲς πλάσμα, ὅπως τοῦτο ἐπιθυμῆ αὐτὸν ἢ ὅπως διέταξεν ὁ ἰατρός.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ῥίπτει ἐν βλέμμα καὶ εἰς τὰς ἄλλας χύτρας καὶ παρατηρεῖ πολλά πράγματα, τὰ ὅποια ἠδύνατο καὶ καλύτερον καὶ οἰκονομικώτερον νὰ διατεθῶσι. Μανθάνει δ' ἐπὶ τέλους ὅτι ἐνταῦθα, ὅπως καὶ πανταχοῦ, δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ ἐπιπλήξις — „Κάμνε τὰς δουλειὰς σου καλύτερα“, — ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκ μέρους τῆς μητρὸς γνώσις πλείστων πραγμάτων, διότι αὐτὴ τότε μόνον εἶναι ἡ κυρία ἐν τῷ οἴκῳ καὶ οὐχὶ ἡ δούλη τῶν ὑπηρετῶν τῆς.

Ἐν περιπάτῳ διηγεῖται ἐνίοτε ἡ μήτηρ εἰς τὰ τέκνα τῆς ἱστορίαν τινὰ ἢ ὁμιλεῖ μετ' αὐτῶν καὶ μετ' ὑπομονῆς ἀκροάζεται μυρίας περιέργους ἐρωτήσεις των. Ἐνίοτε πράττει τοῦτο, σήμερον ὅμως εἶνε δυσδιάθετος καὶ δὲν διηγεῖται τι δὲν ὑποφέρει νὰ πηδῶσιν ἐμπροσθεν τῆς τὰ παιδία, ἐν τέλει δὲ ἀναφωνεῖ δυσμενῶς: „Ἀφήστέ με.“

Σιωπηλὰ καὶ κεκυφῶτα βαδίζουσιν ἐπὶ τινα χρόνον πλησίον τῆς τὰ παιδία, ἀλλ' ὁ ζωηρότατος τετραετής υἱὸς δὲν δύναται νὰ κρατηθῆ μακρότερον:

— Μητέρα, ποιεῖ τὸ κεφάλι σου; ἐρωτᾷ μετὰ δειλιάς, εἶσαι λυπημένη;

— Ὅχι, παιδί μου, ἀλλὰ διὰ τί; ἀποκρίνεται καὶ ἐρωτᾷ ἡ μήτηρ.

— Φαίνεται κακωμένη σήμερον, δὲν εἶσαι σὰν πρῶτα.

— Ὅχι, καλὸ μου παιδί! ἀναφωνεῖ πάλιν παιδρῶς ἡ μήτηρ καὶ σκέπτεται καθ' ἑαυτήν. Σήμερον εἶμαι κακοδιάθετος καὶ τυραννῶ ἀδίκως τὰ ἀθῶα ταῦτα πλάσματα, τὰ ὅποια ὅλως διόλου δὲν πταίουν. — Μεγαλοφώνως δὲ ἀναφωνεῖ Ἐλάτε! κυνηγήστε με! Ποιὸς ἔμπορεῖ νὰ πιάσῃ τὴν μητέρα;

Τρέχουσα δὲ εἰς τὸν κήπον, καὶ καταδιωκόμενη ὑπὸ τῶν εὐθύνων πλάσματων, ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τῆς κακοδιαθεσίας τῆς καὶ ἐπανακτᾷ τὴν προτέραν ἰλαρότητα.

Πρὶν ἢ τελειώσῃ θὰ προσθέσω ὀλίγα τινὰ ἀκόμη εἰς τὸ περὶ τάξεως κεφάλαιον. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ συζυγικοῦ βίου δὲν τηρεῖται αὐστηρὰ τάξις εἰς τὰ τοῦ οἴκου, οἱ νεαρὸι σύζυγοι δὲν ἔχουσι ἀκόμη πρὸς τοῦτο ἀρκούσαν ἀνάπτυξιν. Ὅταν ὅμως ἀρχίζωσι νὰ μεγαλύνωσι τὰ παιδία, πᾶσα προσπάθεια καταβάλλεται, ὅπως δοθῆ αὐτοῖς τὸ καλὸν παράδειγμα ὑπὸ τῶν γονέων. Θὰ ἐρυθριάσῃς βεβαίως, ὦ νεαρὰ μήτηρ, ἐὰν, εἰπούσα εἰς τὸ θυγάτριόν σου. — „σήμερον τὰ

πράγματά σου“, — λάβῃς τὴν ἀπόκρισιν — „ἀλλὰ τὸ μαντῆλι αὐτό, τὸ χειρόκτιον, τὸ βιβλίον εἶνε δικό σου ποῦ γιὰ νὰ τὸ βάλω; — Ἐπίσης λίαν δυσάρεστον εἶνε νὰ ζητῆς ἐμπροσθεν τῶν παιδίων σου πρᾶγμα τι, ὅπερ ἀγνοεῖς καὶ σὺ αὐτὴ ποῦ ἔβαλες.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπὶ τῶν μεταξύ τῶν δύο συζύγων σχέσεων ἐπιρροὴ τῶν τέκνων εἶνε πλειστάκις λίαν εὐνοϊκῆ, διότι, παρουσία τοῦ μικροῦ παιδίου, πάντοτε οἱ γονεῖς ἀποφεύγουσι σφοδρὰς ἀντιλογίας, τραχείας ἐκφράσεις καὶ ἀποτόμους προσβολὰς. Ἐπειδὴ δὲ ὅσον αὐξάνη τὸ παιδίον, τόσον συχνότερον μένει πλησίον τῶν γονέων, διὰ τοῦτο πάντοτε συνεχέστερον καταπνίγονται αἱ ἐριδίες καὶ αἱ φιλονεικίαι, ἕως ὅτου ἐπὶ τέλους καὶ ἐντελῶς ἐκλείπωσι.

Διὰ τῶν τέκνων αἱ μητέρες γίνονται πραεῖαι, ἡμεροὶ καὶ μετριόφρονες. Αὐτὰ τελειοποιοῦσι τὴν ἡμετέραν ἀνατροφὴν καὶ πρὶν ἀκόμη γίνωσιν ἐνήλικα. Συμβαίνει πολλάκις ν' ἀκούωμεν ἐν τινι μεγαλειτέρῳ συναναστροφῇ κατακρινόμενα τὰ νεανικὰ παραπτώματά τινος, ἀσπλάγγως καταδικαζόμενον τὸ σφάλμα τοῦ δεινὸς νέου, ἀλλὰ μετὰ τῶν γυναικῶν βλέπομεν καὶ μίαν, σιωπηλὴν καθημέρην καὶ μόλις τολμῶσαν νὰ προσφέρῃ μετὰ δειλιάς μίαν λέξιν. Ἐκ τούτου οὐδὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη εἶνε μήτηρ, ἔχουσα υἱὸν καὶ μετὰ φόβου δέσται — „Ὁ Θεὸς νὰ μοῦ τὸν φυλάξῃ“.

Πολλὰ μεγαλοφώνως καὶ αὐστηρῶς ἐπικρίνουσι τὰ ὡς πρὸς τὴν ἀνατροφὴν σφάλματα τῶν ἄλλων, μετὰ ὑπερηφανείας δὲ καὶ πεποιθήσεως λέγουσιν, ὅτι παίζουσαι θὰ περικάμψωσι τοὺς σκοπέλους, ἐφ' ὧν ἄλλαι ἐξώκειλαν, καὶ θὰ μορφώσωσι τὰ παιδία των ἀκριβῶς κατὰ τὸ ἰδανικόν των. Ἀλλὰ στάσου, ἔχε ὑπομονήν, ὦ ὑπερήφανος μήτηρ! ἀπατάσαι νομιζούσα ὅτι, ἐπειδὴ τὸ τέκνον σου εἰς τὸ τρίτον ἔτος δὲν ζητεῖ πλέον ζάχαριν καὶ μένει εἰς τὸ δωμάτιον χωρὶς νὰ κλαίῃ, ὅλοι οἱ κίνδυνοι παρηλθόν· ὅχι, καὶ σὺ βεβαίως μετ' ὀλίγον θὰ κλίνῃς τὸν αὐχένα καὶ θὰ γίνῃς μετριόφρων, καὶ σὺ θὰ κρίνῃς περὶ τῶν ἄλλων γονέων πολὺ ἐπιεικέστερον, ἀφ' οὗ ἴδῃς καταστρεφόμενα πολλὰ ἰδιὰ σου ὄνειροπολήματα καὶ ἐξαφανιζόμενας πλείστας ἐλπίδας.

ἹΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ.

(Σύγγραμμα. — Συνέχεια).

Ἄλλ' εἰς τὸ κατακόρυφον σημεῖον ἔφθασεν ὁ φόβος τῆς, ὅτε ἤρρισε ν' ἀκούσῃται καὶ ἔξωθεν κρότος παρᾶθενος καὶ ἔκτατος ταραχῆς. Μόλις ἔλαβε καιρὸν ν' ἀφήσῃ τὸ βιβλίον, καὶ ἡ θύρα ἠνοιχθῆ βίαιως ὑπ' ἀνθρώπου, παλαιὰ ἐνδύματα φοροῦντος καὶ μόλις δυναμένου νὰ κρατηθῆ εἰς τοὺς πόδας του.

Ἡ εὐκαιρία ἦτο σωτήριος!

Ἐβαλοῦσα κραυγὴν τρόμου καὶ ἐν ταῦτῳ χαρᾶς, ἡ Ἰωσηφίνα ἐξώρμησεν εἰς τὴν ὑπὸ τῆς σελήνης φωτιζομένην ὁδόν. Ἐνεδὲς προσέβλεπεν αὐτὴν φαίνουσαν ὁ οὐνόφυλξ, καὶ παρεθέρη ἔπειτα περὶ τοὺς πόδας του, πρὸ τῶν ὁποίων εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης ἔλαμπεν ἀντικείμενόν τι.

— Μωρέ, αὐτὸ ἦταν στοιχεῖο . . . καὶ ἔλασε . . . τὸ ἕνα του . . . παπούτσι, ἐτραυλίσειν ὁ οἰνοπότης, οὗ τὸ κατεστραμμένον πρόσωπον συνεστάλη ὑπὸ ἀριστον μειδιήματος. Ἐρχισεν νὰ ψηλαφῆ τὸ κατώφλιον τῆς δὲ κἀκεῖσε, ὅπως ἀνεγείρῃ τὸ διολισθησαν πέδιλον τῆς Ἰωσηφίνας, ἀλλὰ τὸ ὤθησεν ἐκ τοῦ φωτὸς εἰς τὸ σκότος.

— Χάθηκεν — ἐφιδύρισε μετὰ βραχνοῦ γέλιτος — αἱ τὰρ . . . τατὰ! τίποτε δὲν ἦταν . . . τὸ κεφάλι μου γέμισσε στοιχεῖο . . .

Ἡ Ἰωσηφίνα ἔτρεχεν ἀδικαίως κρατοῦσα εἰς τὴν χεῖρα τὸ ὡς ἐρυθρὰ σημεῖα κυματίζον ἐνδυμά της. Ἐκπληκτοὶ ἠκολούθουν αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματός οἱ ὀλίγοι ἄνθρωποι, οἷς καθ' ὁδὸν συνήντα. Εἶς νυκτοφύλαξ προσεπάθησε νὰ τὴν συλλάβῃ, ἀλλὰ διεξωλύθησεν πᾶν χειρῶν του καὶ ἐξηκολούθησε φεύγουσα μετὰ μεγαλειτέρας σπουδῆς.

ζουσα, τον δμῶν της, και ξεηριαμενον τι προςωπον, εις την κεφαλην του...

— Επὶ τέλους σὲ τσάκωσα, κλέφτρα τοῦ διαβόλου! — Μητέρα, ἔλα! ἄ, μητέρα μου —!

Οὗτος κατεσκόπευσε καθ' ἑλκας τὰς διευθύνσεις ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ τοῦ ν' ἀναφανῆ ἢ προσκαλουμένη, οὐδὲν ἔγνω δὲ ταύτης βλέπων, ἀνεκράξεν...

Οἱ ὄρατοι και ἐπιμελημένοι τάφοι ἔπαυσαν πλέον, ἀντὶ τούτων δὲ ἤρχισαν νὰ φαίνωνται ἄλλοι, κεκαυμένοι ὑπὸ ἀγρίων χόρτων και ζιζανίων...

(ἔπειτα συνέχεια).

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΕΣΠΕΡΙΑΣ.

δοῦ ἐγὼ θηλαζομένη σήμερον τῆς ὑποχρεώσεως νὰ Σοι ἐρμηνεύω τὰ σημεῖα τοῦ πολιτικοῦ ὄριζοντος...

Εἰς ὁμοίαν ἐπιθυμίαν ἀπεργίαν κατεδικάσθη ἐν σχέσει και πρὸς τὰ καλολογικὰ δοκίμιά μου, μὴ ἔχουσα σήμερον νὰ ἐκταθῶ περὶ τὴν σύστασιν τῶν εἰκότων τῆς Κλειῶς...

Τὴν μητρικὴν εὐδαιμονίαν πρωτίτως ἤθελον νὰ μὴ παρέλθωσιν ἀδιαφόρως οἱ ὀφθαλμοὶ Σου. Χρηστὴ Σὺ και φρόνιμος, φιλότατη μου, μήτηρ δύνασαι δεόντως νὰ ἐκτιμῆσθαι τὰς οὐρανίας ἐν τῇ κόσμῳ...

Ἐλεγον ἀνωτέρω ὅτι τὸ ἐπιβληθὲν μοι σήμερον φέμωτρον βαρέως φέρω, ἀλλ' εὐχαρίστως βλέπω νῦν ὅτι δύναμαι ν' ἀνεκδιαιθεῶ χρησιμοποιοῦσα τὸ ὑπόλοιπον τοῦ χείρου εἰς τὴν ἐκτίμησιν συρμικῶν τιμῶν ἐθίμων...

Πάντοτε και πανταχοῦ ὑπῆρξαν ἄνθρωποι μὴ ἀνεχόμενοι τὴν ἀπαξ ὑπὸ τῆς φύσεως εἰς διάφορα πλάσματα δοθεῖσαν μορφήν, μέγεθος και εἶδος, και ἀδιαλείπτως κοπιῶντες, αὐτοὶ νὰ βελτιώσωσι τὸ ἔργον τοῦ πλάσματος. Δὲν βλέπεις, φιλότατη μου, τὴν γειτόνά σου, ἣ ὅποια νυκθημερῶν ἀσχολεῖται μὲ τὸ κνήριόν της, ἀφ' οὗ τὸ ἐξωραΐσει ἀποκόψασα αὐτοῦ τὴν οὐρὰν και τὰ ὄστα; —

Πόσον τιμωρεῖται ὁμοῦ πολλοῖς ἢ γυναικεία αὐτῆ ματαιότης. Εἰ-

δὸν ποτε φλὴν μου φοροῖσαν βαρέα ἐνώτια· μετὰ παρέλευσιν χρόνου τὴν συνήθησα πάλιν, ἀλλὰ μὲ ὄστα, ὧν τὰ λοβία ἦσαν εἰς δύο διηρημένα!... Εἰς ὧν ἐνθυμοῦμαι καθ' ἣν ἐποχὴν ἀνεγίνωσκον ἐθνολογικὰ βιβλία και ἀφηρησέντες περιηγητῶν, νομίζω ὅτι ἡ συνήθεια αὕτη εἶνε λείψανον συρμῶν ἀμαχζόντων και σήμερον ἀκόμη παρα τὰς ἀγρίους και βαρβάρους λαοῦς...

Ἀλλὰ τί νὰ σὲ πῶ, φιλότατη μου, — ἡμεῖς αἱ γυναῖκες, ἴσως ἀκριβῶς διότι εἰμεθα τὸ ἀσθενέστερον μέρος, κυριευόμεθα πολλοῖς καὶ μακρῶν, αἱ ὅποια ὅσον εἶνε ἀλλόκοτοι και ἀνεξήγητοι, ἄλλο τόσον εἶνε βλαβεραὶ και γελῶσαι. Ἐπισκεφθεῖσα ἐσχάτως μουσεῖον τι εὐρωπαϊκόν, εἶδον τὸν σκελετὸν τοῦ ποδὸς γυναικὸς τινοῦ ἐκ Κίνας, και ἐτρομάξα! — Ἡ χαλκῶχος κυρία τοῦ φαίνετο ὅτι δι' ἀκαταβλήτων προσκαθεινῶν κατωρόρωσε τὸν ἄλλως μικρὸν πόδα της εἰς ἀπίστευτον βαθμὸν νὰ σμικρύνῃ, οὕτως ὥστε σχεδὸν συνεπύχθη εἰς δύο. — „Ἄλλ' αὐτὸ εἶνε φοβερόν“, δ' ἀνακράξας — βεβαίως, φιλότατη μου, ἀλλὰ χάρις εἰς τὴν ὀμνυομένην μου σύντροφον και φίλην και ἢ ἐκ τῶν ἀντιπέδων κομφενομένη κατωρόρωσε νὰ καταστήσῃ τὸν πόδα της τοιοῦτον, ὥστε δὲν διαφέρει πολὺ κολοβοῦ και πεπρωμένου ποδός, τὸν ὅποιον οἱ ἱατροὶ βεβαίως γνωρίζουν και ἀγωνίζονται ἐπὶ ἰδιόκληρα ἔτη νὰ θεραπεύσωσι διὰ μηχανῶν και συνταγῶν και διαίτης και ποικίλων ἄλλων μέσων, ὅθ' δὲ τὸς ἐκατόν ἀποτυγχάνουσι, διὰ νὰ ἔγωμεν ἡμεῖς κατόπιν ἀφορμὰς παρατόπων ἐναντίον των, ἐν ᾧ ἡμεῖς αὐταὶ εἰμεθα ἐνοχοὶ και παρῆται τῆς συμφορῆς. Παρατήρησον ἐν τούτοις, φιλότατη μου, τὰ ὄρατα ὑποδήματα τῆς φίλης σου, ἀποθαύμασον τὴν κομφετοτητα, τὴν χάριν και τὸ ὄψος τῶν ὑποπερτινῶν των, και ἔπειτα εἰπέ αὐτῇ νὰ περιπατήσῃ ἔμπροσθέν σου... Τὸ βάδιμα της εἶνε ἀτακτόν και βεβιασμένον, διότι τὸ βάρος τοῦ σώματος ἀπὸ τοῦ πλατέος πέλματος μετατοπίζεται πρὸς τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων και οὕτω βαρμηθὸν και κατ' ὀλίγον τίθενται αἱ βάσεις εἰς πόδα ἀνάτηρον και κολοβόν. Ὅσα ὑψηλότερα εἶνε τὰ ὑποπόδια (πῶς σε φαίνεται αὐτὸς ὁ ἐξελληνισμὸς τῶν τακονίων); τῶν ἀσταθέστερον εἶνε και τὸ βάδιμα και ἐπισημειώστερον, ἀφ' οὗ μάλιστα διατρέχουσαν ἀνά πᾶν βῆμα τὸν κίνδυνον, ν' ἀγκυλωσώμεν και νὰ προσκορῶσωμεν εἰς πρόγματα χαμαὶ κείμενα, εἰς τὸν τόπητον, τὰς βαρμίδας κλπ. Θεωρῶ περιττὸν νὰ σοὶ παραθέσω ἐνσαῦθα μωρία ὅσα παραδείγματα πρὸς ἐπικυρίωσιν τῶν λόγων μου, διότι ἀρκεῖ νὰ διακόψῃς ἤδη τὴν ἀνάγνωσιν και νὰ ἐξελεύθῃς εἰς τὸν δρόμον, διὰ νὰ βεβαιώθῃς ἰδίως ὁμοῦ, ὅτι εἶνε αἱ κυρία, μεγάλα τε και μικρά, ἄς καθ' ὅδον δ' ἀπαυτίσθαι, εἶνε ὑποαγεῖς εἰς τὸν ἀπάλαν τούτων τῶν ἄνθρωπων, τὸν Συρμῶν. Τὸν λέγω ἀπαίσιον, διότι αὐτὸς εἶνε αἴτιος τοῦ ἀκολούθου τραγικοῦ γεγονότος. Κυρία τις, κάτοικος τοῦ Βερολίνου, δούλη δὲ και αὕτη τῶν ὑψηλῶν τακονίων, θέλουσα νὰ καταβῇ ἰπποσιδηροδρομικῆς ἀμάξης προσέκρουσεν ἐξ ἀπροεξίας εἰς τὴν τροχίαν, και ὡ θεὸς μου!... μετὰ τρία δευτερόλεπτα ὁ τροχὸς τῆς ἀμάξης τὴν ἔκαμε δύο κομμάτια... Ἀλλὰ τὸ θέμα τοῦτο σπαράσσει πλέον τὴν καρδίαν μου και ἀφίνουσα αὐτὸ, μεταβαίνω εἰς ἄλλο, μαρτυροῦν και τοῦτο τὰς ἀδυναμίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, και πρὸ πάντων τῶν γυναικῶν. Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ὑπῆρχε καθ' ἅπασαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην ἡ συνήθεια, ἅμα τῇ γεννήσει τῶν παιδιῶν, αἱ μάταια νὰ συμπιέζωσι τὰς κεφαλὰς των, ἐπὶ τῷ σκοπῷ του νὰ διορθώσωσιν αὐτάς· ἀλλὰ κύριος οἶδε, πῶς τὰς ἐδιόρθωσαν, διότι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται πόδες χρόνος και δύναμις. Τὴν σήμερον ἡ συνήθεια αὕτη δὲν ὑπάρχει πλέον· ἴσως διότι αἱ μητέρες κατείδον τὴν μωρίαν και ἐνόησαν ὅτι μάτην ἐπέτρεπον νὰ τυραννῶνται και νὰ βασανίζωνται τόσον ἀνηλεῶς τὰ τέκνα των. Ἐπάρχει ὁμοῦ ἄλλη τις συνήθεια, ἣ τῆς τεχνητῆς παραμορφώσεως τοῦ κρανίου, ἣτις εἰς διάφορα μέρη τῆς ὑψηλοῦ ἐξελικτικῆς, τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῶν ἐπιπονησθέντων πρὸς τοῦ ὁλοκλήρου πολιτισμοῦ. Ἡ τεχνητὴ αὕτη παραμόρφωσις διενεργεῖτο και σήμερον ἀκόμη διενεργεῖται καθ' ἅπασαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην, τὴν Ἀμερικὴν, μὲγα μέρος τῆς Ἀσίας, τοῦ Ἰνδοῦ Ὀκεανοῦ και τῆς Πολυνησίας, ἐν ᾧ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν διακεκοπῆς περιηγητοῦ, ἐν Ἀφρικῇ ἔν και μόνον παράδειγμα στρεβλώσεως εὐρέθη, και ἐν Αὐστραλίᾳ οὐδέν. Ἐν Κριμαίᾳ, τῇ κλασσικῇ χώρῃ τῆς στρεβλώσεως τοῦ κρανίου, και μάλιστα ἐν τῷ Μουσεῖῳ τοῦ Κέρτς ὑπάρχουσι πλείεστα τοιαῦτα, παραμειρωμένα κρανία. Τὸ ἐθνολογικὸν δὲ Μουσεῖον τῆς Ἀρεσθῆς εἶνε μάλιστα και μηχανὴ τινα, τὴν ὅποιαν μὲτα φυλῇ (Μιλανῶν) τῆς νήσου Βορνέου μετεγερίζετο πρὸς βρῦχον τῆς διαμέσου τοῦ κρανίου ἀπὸ τοῦ μεσοφρίου μέχρι τῆς ἐξοχῆς τοῦ ὀπισθοκρανίου. Καὶ σὺ αὕτη, φιλότατη μου, ἔνοιεῖς ὅτι τοιαῦτα βίαι δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νὰ ἔγωμεν και ἀποτελέσματα, πρὸ πάντων ὅσον ἀφορᾷ τὰς διανοητικὰς δυνάμεις, διότι εἰς τὰ πιεζόμενα ἐκείνη μέρη ὁ ἐγκέφαλος παρεμποδίζεται ἐν τῇ φυσικῇ του ἀναπτύξει. Ἄλλ' αὐτὰ θὰ τὰ ἐξηγήσωσιν οἱ φυσιολογὶ φυσιοδίται καλύτερον, οἱ ὅποιοι ἤθελον ἐπιληφθῆ ποτε τῆς ἐρείνης τῶν ἐθίμων και ἡθῶν τῶν διαφόρων λαῶν. Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς παγοποιημένης γενικῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν συ-

μῶν ἐπιθεωρήσεως προδῆτω τὸ ἔξῃς. Τὰ εἰς τοὺς ἀγγλικούς συρμούς προτιμώμενα χρώματα εἶνε τὸ τοῦ ἡλιοτροπίου, τὸ καστανόχρουν και τὸ Chocolate-au-lait. Ὅλα ταῦτα τὰ χρώματα δικαίως προτιμῶνται εἰς τὰ μάλινα ὑφάσματα. Περισσότερα δὲν δύναται, οὐδὲ θέλω νὰ εἶπω περὶ τῶν ἀγγλικῶν συρμῶν, ὅτινες οὐ μόνον εἰς τὰ ἐνδύματα, ἀλλὰ και εἰς τοὺς πλοῦς εἶνε ἀπλάστωτοι, κατὰ τοῦτο λαν διαφέροντες τῶν παρισίων. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι εἶνε ἀληθῆ τεχνουργήματα μυστηριώδους περιπλοκῆς τριχάπτων και πετρῶν, ταινιῶν και σμάτων κατὰ μωρίους ὅσους τύπους και σχήματα, ἀξαναμώμενος και πολυπλασζομένους καθ' ἑκάστην, εἶνε ἀληθεῖς πύργοι ὁλοκλήρως ἀνυφοίμενοι και ἀπειλητικῶς προσέχοντες, ἐν ᾧ τούτων οἱ ἀγγλικοὶ πλοῖοι εἶνε ταπεινοὶ και ἀπείρητοι και ἀπλοῖ.

Ἄλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν τὰς φίλας γερμανίδας, αἵτινες πασῶν τούτων ὑπερέχουσι κατὰ τὴν ἀπλότητα και τὴν ἐντὸς ὄριον περιορισμένην αἰδαιρεσίαν περὶ τοὺς συρμούς. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰ ἐνδύματα τοῦ χοροῦ και τῶν συναστροφῶν ἐπικρατεῖ πρὸς τὸ παρὸν μεγάλη ἐλευθερία, διότι ἐν ἴσῃ χρήσει εἶνε και τὸ στερογγύλον και τὸ εἰς δὲξ ἢ εἰς ἀριστερὰ ὀρθογώνιον κόψιμον. Παρατηροῦμεν ὁμοῦ και προσφιλέστατον και κομφότατον εἶνε ἐκεῖνο τὸ εἶδος, καθ' αἷ ἄκρα, ὑπὲρ τοὺς ὤμους ὑφούμενοι, ἀπολίγουσαν ἐμπροσθεν και ὀπισθεν εἰς δὲξ. Τὰς χειρῖδας βραχύνουσαν ἐπίσης κατὰ τὸ δοκοῦν, πρὸς διακόσμωσιν δὲ τῶν ἐσθῆτων τοῦ χοροῦ λαμβάνουσι γαλλικὰς και ἰσπανικὰς μεταξωτὰς ταινίας χρώματος ὀρθογώνου, ὀρθογωνίου και ἐρυθρωποῦ. Νεωστὶ ἤρχισαν νὰ κατασκευάζωσι και πέδιλα τοῦ χοροῦ ἐκ δερμάτος, προωρισμένου διὰ χειρόκτια. Προτιμῶνται δὲ κυρίως τὰ ἐκ μέλανος αἰγίου δερμάτος πέδιλα, ἀδιάφορον ἀν ἢ ἐσθῆς ἔχει ἄλλο οἰονδήποτε χρώμα, και τοῦτο διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι τὸ μέλαν πέδιλον παρουσιάζει τὸν πόδα πολὺ μικρότερον ἢ ὅσον τὰ ἐξ ἄλλου οἰονδήποτε χρώματος ὑποδήματα.

Αἱ νεάνιδες και αἱ ὑπανδρὸι γυναῖκες εἰς τοὺς χορούς φέρουσιν ἐπ' ἐσχάτων περὶ τὸν λαμὸν ἀπλὴν και πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἢ τὸ μέσον φιδόγων σχηματίζουσαν ταινίαν ἐκ βελούδου ἢ μουραῖ, συμφωνοῦσαν συνήθως κατὰ τὸ χρῶμα πρὸς τὴν ἐσθῆτα ἢ τὴν κόμην. Χάρην κοικιλίας ἤρχισαν τῶρα νὰ στολίζωσι τὴν μονότονον ταύτην ταινίαν δι' ἰταλικῶν ψευδομαργάρων, δι' ὧν ἐπιλημύρῃσεν τὴν Εὐρώπην ἡ ἰταλικὴ βιομηχανία.

Τὰ βραχέα, ἰσπανικὰ ἢ σουλιτανικὰ λεγόμενα χιτωνίδια, τοσούτον προσφιλέστατα ὑπάρξαντα πρὸ 25 ἐτίας, ἐπανέκτισαν τὴν παλαιὰν εὐνοίαν και θεωροῦνται ἤδη ἐν τῷ οἰκισμῷ κυρίως ἐνδυμασίᾳ ὡς ὁ καινοφανέστατος συρμὸς. Τὰ φοροῦσι δὲ κατ' ἀρέσκειαν τινὲς μὲν μέχρι τῆς ἐσθῆτος, ἄλλοι δὲ τρεῖς δακτύλους βραχύτερα κατὰ τὸν ἰσπανικὸν τρόπον. Ἡ παρακεμένη εἰκὼν παριστάνει ἀπλοῦστατον μὲν, ἀλλ' ἀκριβῶς δια τὴν ἀπλότητά του χαριέστατον και κομφότατον εἶδος τοῦ συρμοῦ τούτου, ἐν ᾧ τεχνητῶς συνδυάζεται τὸ καστανόχρουν Velveteen πρὸς τὸ μέλαγγρον ὑφάσμα τοῦ ἐκ βικουεῖου ἐρίου. Ἡ εἰς τὰ ἄνω κλειομένη βραχεία ἐραστρὶς ἐκ Velveteen μετὰ μεταξίνου λεπτοῦ ἐμβλήματος ἀνοίγεται ἀκριβῶς ἀνωθεν τῆς ἐσθῆτος, ἢ δ' ὑπ' αὐτὴν ἐσθῆς ἐξ ἑρίου Vignone, ἢ λεπτοῦ κακαμιρίου ἢ ἄλλου εὐνοῦ καπίτης ἐτέρᾳ ἐσθῆς, σχηματίζουσα βαθείας πτυχὰς και εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος ἀνασυρμένη.

Ἡ ἐπικρατῆσις τῶν ἀνατολικῶν τούτων ὀρεξῶν εἰς τὰ εἶδη και τὸ σχῆμα τῶν μικρῶν ἐπανωφορίων, χάριν ἐπιδεικτικῆς βεβαίως καινοτομίας βραχυνομένων ἐν μέσῳ χειμῶν, δὲν εἶνε πρωτοφανὴς, πρὸς βεβαίωσιν δὲ τοῦ τοιοῦτου ἰσχυρισμοῦ μου δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ Σὲ παραπέμψω εἰς τὴν ἱματιοθήκην τῆς μάμης Σου, ἀλλ' ἀπλῶς τὴν μήμηρην Σου νὰ ἐπιμαλεσθῇ. Ἡ περιοδὴ αὕτη πρὸς τὰ ἡμέτερα κλίμα τῶν εὐρωπαϊκῶν χρονολογεῖται ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνος τούτου, ὅτε και φυσιολογικῶν νεωτερισμῶν φαῖδροι μάρτυρες ἐγένοντο οἱ πρόπατορες ἡμῶν· δὲ ἐπανέλθω πλήρως ἱστορικῶν ἀναμνήσεων και στατιστικῶν ἐφοδίων εἰς τὸ ζήτημα, προσήλθην δὲ εἰς τὴν ὑπόμνησιν ταύτην, ἐπιθυμῶσα νὰ ἐπιστήσω ἀπλῶς τὴν προσοχὴν Σου εἰς τοῦτο, ὅτι στοιχειωδῶ-

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΑΙΣΜΑΤΑ ΗΠΕΙΡΟΥ.

IV.

Ἄϊ ντουινά μου! ἄϊ ντουινά μου! Δὲ σὲ χάριξε ἢ καρδιά μου. Ἄϊ ντουινάς ἀπ' ἀπεράει. Καὶ δὲ μὰς καλημεράει. Ἀπεράει ἀγάλη! ἀγάλια Σάν· τὸ φεῖδι ἔστα χορτάρια. Ἀπεράει γιαβῶς! γιαβῶσια Σάν τοῦ Μάϊ τὰ κεράσια. Ἀπεράει ἔσαν τὸ ξεφτέρι, Καὶ δὲ θέλει νὰ μὰς ξέρη. Ἀπεράει ἔσαν τὸ σαχίνι!), Καὶ δὲ μπεγεντᾶει!) νὰ κρίνη!).

V.

Νεράντζι ἀπὸ τὴν νεραντζιά και φύλλο ἀπὸ Μισήρι. Νὰ εἶχα νεράντζι νάρριχνα ἔστο πέρα παραθύρι, Νὰ τσάκιζα τὸ μαστραπά, πῶχει τὸ καριοφύλλι, Ὁ Μαστραπάς τσακίστηκε τὸ καριοφύλλι ἐχῦθη. — Ἐσέν! τὰ λέγω, ἀγάπη μου, ποῦ εἶσαι ἔστο παραθύρι, Τὸ μαντηλάκι ὅπου κεντᾶς ἐμένα νὰ τὸ δώσης. Στὰ γόνατα τοῦ τὸ ῥριξε, ἔστα χέρια τὸ ἔσταξε. — Γιὰ πὲς μου, μαντηλάκι μου, πῶς μ' ἀγαπᾷ ἡ κυρά σου; — Σὰ θάλασσα φουρλίξεται!), ἔσαν κῆμα δέρεο ὁ νοῦς της. Σάν τρέμ, ἢ βέρρα ἔστο νερό, τ' ἀρνὶ ἔστο μακελλάρη, Ἐτσι ἔτρεμε ἢ καρδοῦλά της γιὰ σὲ τὸ παλληκάρι.

1) ἀετός. 2) τουρκ. καταδέχομαι, κρίνω ἀνάξιον. 3) ἀμύλας. 4) ἔχει τρικυμῖαν.

στάτη παρ' ἡμῶν βιομηχανικὴ πρόδος δύναται νὰ ἐπιβάλῃ τοῖς αὐθαίρετοῖς τῶν συμφῶν εἰρηγηταῖς μετὰ τῶν ἀνατολικῶν ὑποδειγμάτων καὶ τὰ σχετικά τοῦ ὕψους εἶδη. Προλαμβάνω δὲ σιωπητικῶς ἐπὶ τῷ ἰσχυρισμῶ μου μεδίαν σπουδαίως διαβεβαιούσά Σε ὅτι χθὲς ἔτι καὶ προῆν καταργάζοντο παρ' ἡμῶν θαυμαστά πράγματα, ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων βραδύτερον εἰς τέλειον κάλλος προαχθέντα δι' ἀπλουστάτων μεθόδων, πρὸς ἐκμάθησιν τῶν ὁποίων οὐδεμίαν καταβάλλοντες φιλοτιμίαν.

Ἡ δευτέρα αὕτη εἰκὼν παριστάνει ὡραιότατην ἐνδυμασίαν περιπάτου, ὁποτελουμένην ἐξ ἐσοῆτος ἢ ρεδιγκότας εἰς τὰ ἔμπροσθεν ἀνοικτῆς καὶ ἐχούσης χροῖμα βαθύ πράσινον μετὰ φαιού ἢ ὑπομέλανος περιβλήματος σιούρας. Τὸ πράσινον ἐνδύμα ἔχει ὑπὸ τὴν κυκλοτερέως περιτεθειμένην σιούραν στενὸν ποδόγυρον ἐκ πρανίσης μετὰξῆς, ἢ ὑπεράνω πίπτουσα ἐξωμῆς προσαρτάται δεξιῶς διὰ σειρὰς ἀργυρῶν κομβίων. Εἰς τὸν κομφὸν τοῦτον ἱματισμὸν ἀρμοδιώτατα ἀνταποκρίνεται πῖλος ἐκ πρανίσης μετὰξῆς, ἔχων γῦρον πτυχῶδη καὶ κοσμοῦμενον διὰ φίλων καὶ βαγῶν.

Μεθ' ὧρα τὸ περὶ Συρμῶν διὰ μακρῶν σήμερον λεχθέντα κρῖνα οὐχ ἀνάρμοστον νὰ κλείσω τὴν παρούσάν μου διὰ στατιστικῆς καταστάσεως, ὅπερ πλέον παντὸς ἄλλου Σ' ἐνδιαφέρει. Ὅσον καταπληκτικῆ φαίνεται ἡ παντοιοτρόπως ἐνταῦθα ἐπιδιωκόμενη καθ' ὧρα τὰ εἶδη πρόδος, τόσον ἀφ' ἑτέρου εἶνε

λυπηρὰ βεβαίως ἢ παρ' ἡμῶν ἔλλειψις ἀγρύπνου προνοίας, δυναμένης νὰ περισυλλεγῇ ἀτάκτως διεσπαρμένα ἐργατικὰ στοιχεῖα, ἅπανα μόνον διὰ συστηματικῆς, ἤτοι περωτισμένης, περιθάλψεως μορφοῦνται καὶ ἀποβαίνουν χρήσιμα εἰς τὴν ἐπείγουσαν τῆς βιομηχανίας πρόδον. Ἴδου δὲ ὅπως ἀφελειῶν πρόξενος ὑπάρχει ἐνταῦθα ἡ ἀνωτέρω εἰρηγομένη ἐπιβλεψις.

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐν Δρέσδῃ Ἀκαδημίας τῆς Ῥαπτικῆς μανθάνω ὅτι τὸ σπουδαῖον τοῦτο καθίδρυμα, ὄλονεν τελειοποιούμενον, κινεῖ τὸν γενικὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμησιν. Κατὰ τὸ 1884 ἐφοίτησαν εἰς αὐτὸ 496 μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι, ὧν 243 ἐσπούδασαν τὴν τέχνην τοῦ βραπτεῖν ἀνδρῶν ἐνδύματα, 128 γυναικεῖα ἐνδύματα, καὶ 115 ἐμπορικὴν ἀριθμητικὴν καὶ διπλογραφίαν. Καὶ εἰς μὲν αὐτῶν κατατάσσεται ἐκ Βελγίου, 5 ἐκ Δανίας, 2 ἐξ Ὀλλανδίας, 6 ἐκ Ῥωσίας, 1 ἐκ Σουηδίας, 5 ἐξ Ἑλβετίας, 32 ἐξ Αὐστρίας, 3 ἐξ Ἀγγλίας, 11 ἐκ Βάδης, 35 ἐκ Βαυαρίας, 2 ἐκ Βρουνσβίχης, 5 ἐκ Βρέμης, 1 ἐξ Ἀλσατίας, 3 ἐξ Ἀμβούργου, 8 ἐξ Ἑσσης, 8 ἐκ Μεκλεμβούργου, 5 ἐξ Ὀλδεμβούργου, 162 ἐκ Πρωσίας, 74 ἐκ Σαξωνίας, 13 ἐκ Βυρτεμβέργης, 7 ἐκ τῶν Σαξωνικῶν Δουκάτων, 2 ἐκ Λυβέκης, 1 ἐκ Λουξεμβούργου, 1 ἐκ Ῥουμανίας καὶ εἰς ἐξ Ἀμερικῆς, καὶ ἐξ Ἑλλάδος κανεὶς οὔτε καμμία

ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ΠΕΡΙΕΡΓΟΥ.

ΑΝΑΜΙΚΤΑ.

— Ὁ περιώνυμος Pasteur καὶ ὁ Dr. Lemaire ἐπαρουσίασαν ἐσχάτως εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν ἔκθεσιν, ἐν ἣ ἀμφοτέροι περιώνυμοι ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι τὸ κρέας τῶν θηραμάτων τρωγόμενον ἀπ' οὐ ἔκτεθῃ ἡμέρας τινὲς εἰς τὸν ἀέρα (ἴτε προσλαμβάνει τὸ ὑπὸ τῶν γαστριμάργων καλούμενον haut goût), εἶνε πολὺ ἐπικίνδυνον εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, διότι δύναται νὰ ἐπιφέρῃ δηλητηριασμὸν τοῦ αἵματος. Οἱ ἐπιστήμονες οὗτοι διατείνονται, ὅτι ἐν τῇ ἡμισσηπότη τούτῳ κρέατι ἀναπτύσσονται ὄργανισμοὶ καθιστῶντες τὸν μυϊκὸν ἰσθμὸν μα-

λακὸν καὶ διαφθείροντες αὐτόν, καὶ οἱ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὀρθῶθῃ ἀκριβῶς, τότε ἀρχίζει ἡ σήψις· οἱ ὑπ' αὐτῶν ἀνακαλυφθέντες ὄργανισμοὶ εἶνε τριάκοντα διαφόρων εἰδῶν, τινὲς δ' ἐξ αὐτῶν ἀνευρίσκονται εἰς ζῶντα καὶ ὑπὸ ἐπιδημῶν προσβεβλημένα ζῷα. Αἱ ἀνακαλύψεις αὗται χρήσοισι βεβαίως ἐπικυρώσεως, διότι, ὡς γνωστόν, ἴσα ἴσα τὸ haut goût θεωρεῖται ὑπὸ τῶν γαστριμάργων ὡς τὸ κάλλιστον συστατικὸν καὶ τὸ πρῶτον προτέρημα τοῦ ἀγριμαίου κρέατος.

ΔΙΑΧΥΣΙΣ. — Ἡ κάτωθι εἰκὼν παρίστανει λίαν περίεργον καὶ συγχρόνως ἀπλουστάτον πείραμα. Ἐν τῇ πλήρει ὕδατος δοχείῳ εὐρίσκονται δύο ἰχθύς, κατεσκευασμένοι ἐκ ψευδαργύρου καὶ περικλειόντες ἐν αὐτοῖς μικρὰ τεμάχια σιδήρου. Ἐπὶ τὸ δοχεῖον τοποθετεῖται ἠλεκτρομαγνητι-

κὸς κινητήρ. Ἐὰν συνδέσωμεν, χωρὶς νὰ τὸ παρατηρήσῃ ὁ θεατῆς, τὰ εἰς τὸν κινητήρα τοῦτον προσηρημένα σύρματα πρὸς ἄλληλα, οὗτος θέλει τεθῆ ὑπὸ τοῦ ἠλεκτρικοῦ βεύματος εἰς κίνησιν, ἐν ᾧ συγχρόνως καὶ οἱ ἰχθύς ἀκολουθοῦσι τὰς κινήσεις του καὶ ὡσεὶ ζῶντες νύχονται ἐν τῷ ὕδατι. Κλείοντες καὶ ἀνοίγοντες ἐναλλὰξ τὴν ἀλυσὸν βλέπομεν κινήσεις διαφόρους καὶ λίαν χαριέσους.

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — * * * Εἰς Κωνσταντινίαν. Ἡ ἀνατύποισις τοῦ 1. ἀριθμοῦ ἀρχεται λίαν προσεχῶς. Ἡ βραδύτης τῆς ἀποστολῆς ἐπῆλθεν ἐκ τῆς εὐρείας διαδόσεως τοῦ ἀριθμοῦ ἐκείνου. — κ. Σ. Α. Ο. εἰς Τεργεστήν, πρὸς τοὺς κ. κ. Ζ. καὶ Σ. ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ παρόντος ἀριθμοῦ ἀπ' εὐθείας ἀποστέλλοντες. Τὰ λοιπὰ δὲ γίνονται σύμφωνα μετὰ τὴν γνώμην Σας. — κ. κ. Α. Δ. Π. εἰς Πάτρας, Δ. Π. καὶ νότις εἰς Γιούργεβον, Σὰς εὐχαριστοῦμεν. Ἀπεστάλησαν πρὸς πάντας. — κ. Ι. Δ. Π. εἰς Κέρκυραν. Σὰς εὐχαριστοῦμεν· ἔχετε καὶ ἐπιστολήν μας. — κ. κ. Α. Κ. εἰς Βαλαῖον, Γ. Κ. Ζ. εἰς Φιλιππούπολιν, Θ. Δ. εἰς Σμύρνην. Ἐλήφθησαν καὶ Σὰς εὐχαριστοῦμεν. Τὰ ζητηθέντα ἐστάλησαν δι' ἄλλης ὁδοῦ, κατ' εὐθεῖαν ὅμως ἔχετε ἐπιστολήν μας. — κ. Γ. Α. Α. εἰς Ἀρμαβίρ. Ἐστάλησαν ἀμφοτέρω. Ταχυδρομικῶς ἔχετε ὁδηγίαν, καὶ Σὰς εὐχαριστοῦμεν. — κ. Δρ. Ν. Α. εἰς Μόναχον. Εὐχαρίστως. Τοῦ ἐν Λονδίῳ Π. αἱ παραγγελίαι ἐκτελεσθήσονται ἅμα ὡς ὁ καιρὸς ἐπιστῆ. — Herr N. & G. A. Strick. Cingetoffen. — κ. Α. Ζ. εἰς Μαγνησίαν. Ἐννοεῖται ὅτι τὰ ταχυδρομικὰ εἶνε εἰς βάρος μας. Τὰ ἀφελήματα ταῦτα συνεβούλευσεν ἡμῶς ν' ἀποφύγωμεν ὁ μόνος πιθανὸς δοκιμάσας νὰ τὰ καρποθῆ καὶ ἀποτυχῶν — ἐννοεῖται. Τὸ πανταχῶ 20 φράγκ. ἐξηγεῖ τὸ πρῶγμα σαφέστατα.

Ἐκδότης Π. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ.

τύπος Bär & Hermann, ἐν Λειψίῳ. — Χάρτης ἐκ τῆς Neue Papiermanufaktur, ἐν Στρασβούργῳ. — Μελάνη Frey & Sening ἐν Λειψίῳ.